

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Hoffmann, Kai.
Titel Title:	<u>Hjem og Hjemland : Digte.</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	København ; Kristiania : Gyldendal, 1915
Fysiske størrelse Physical extent:	110 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

53, - 312

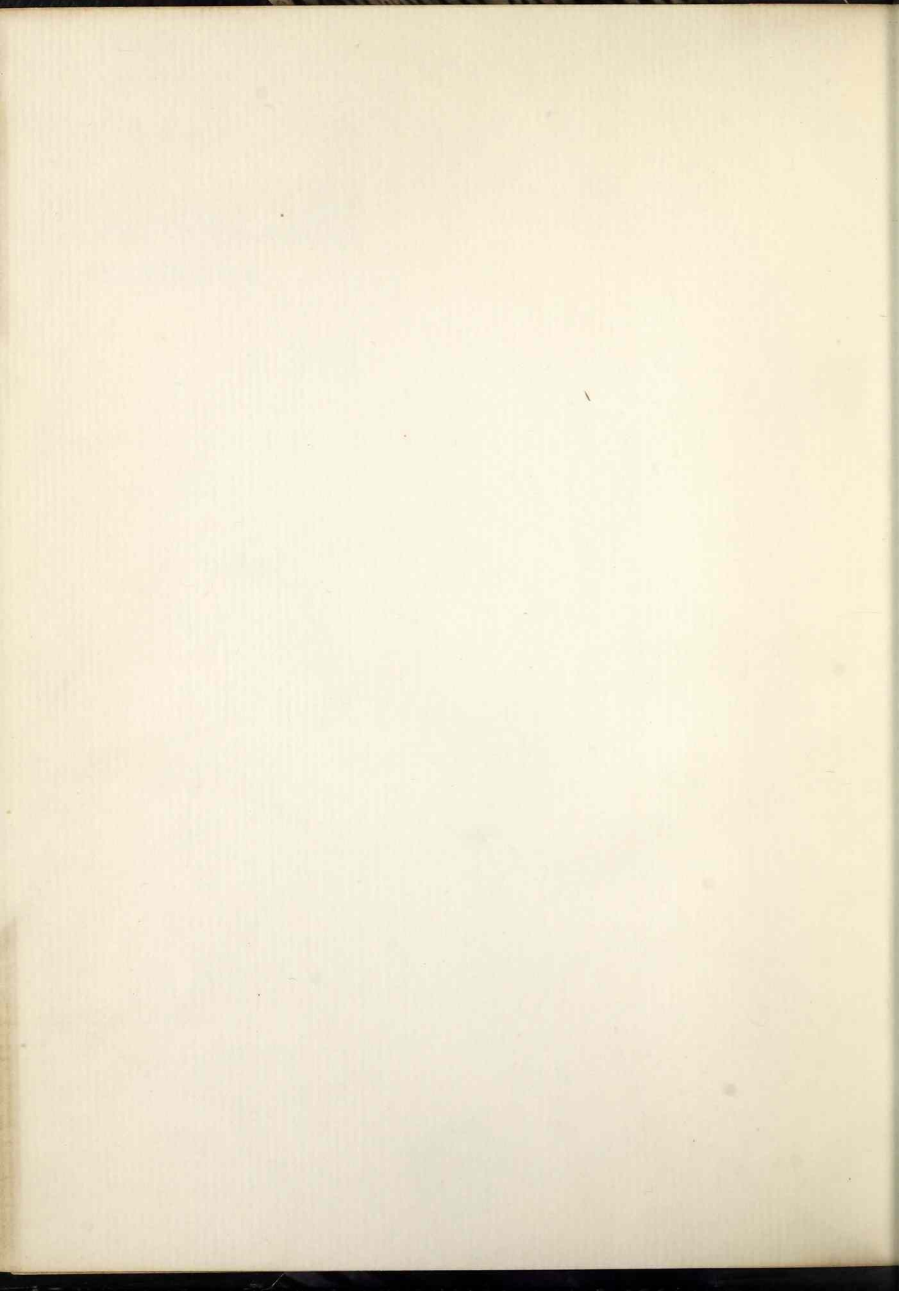
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

1 1 53 0 8 06301 2

+ Rex

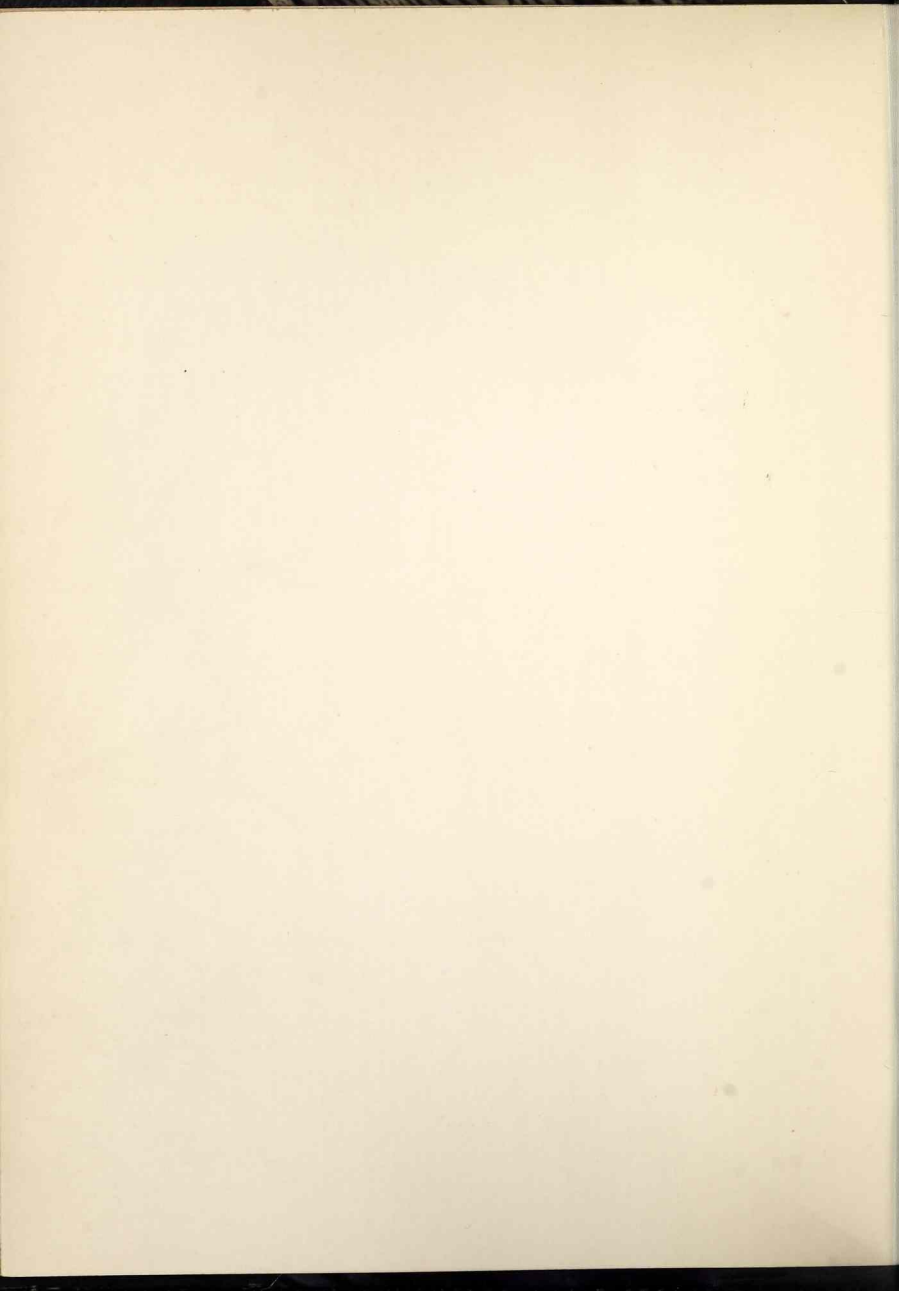

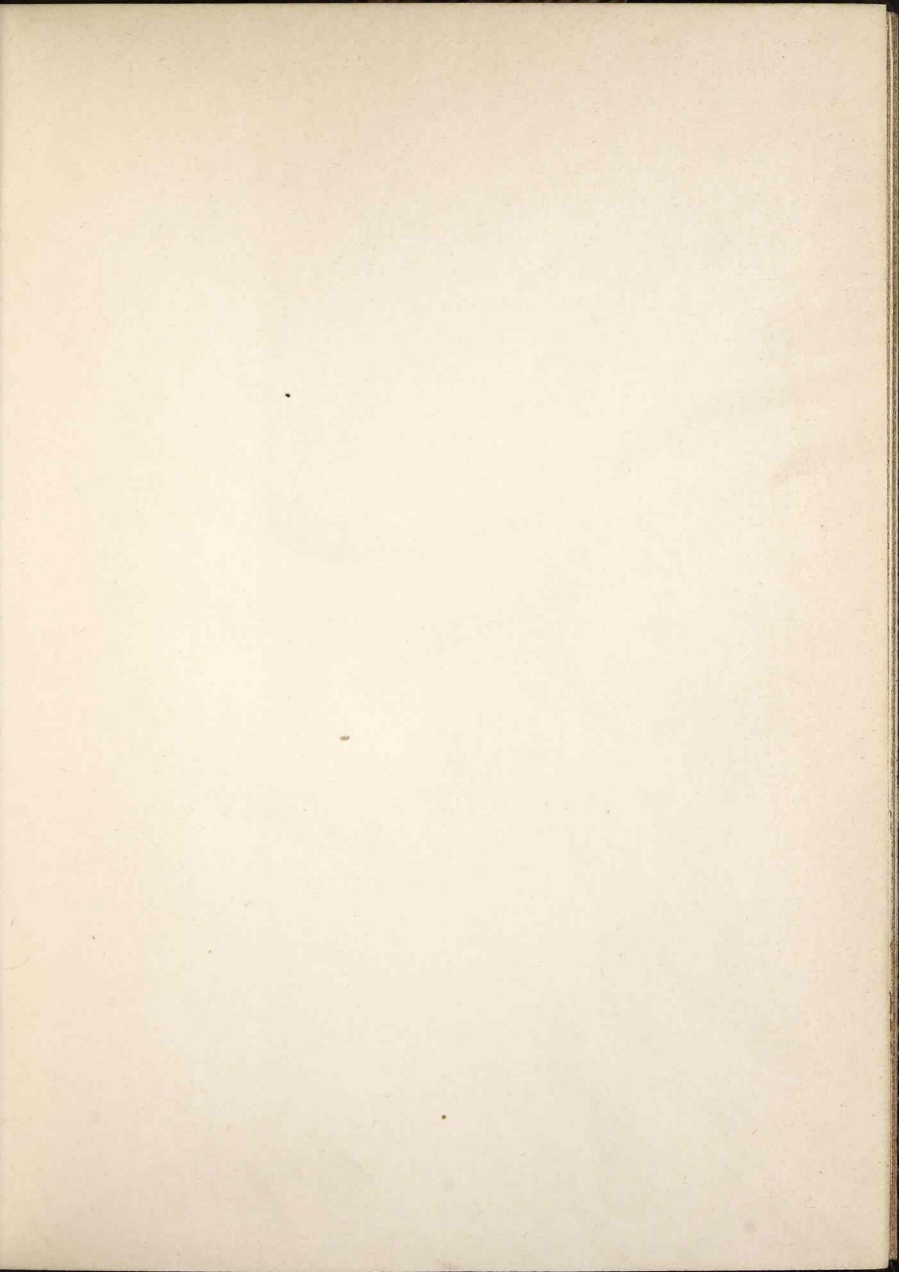
KAI HOFFMANN

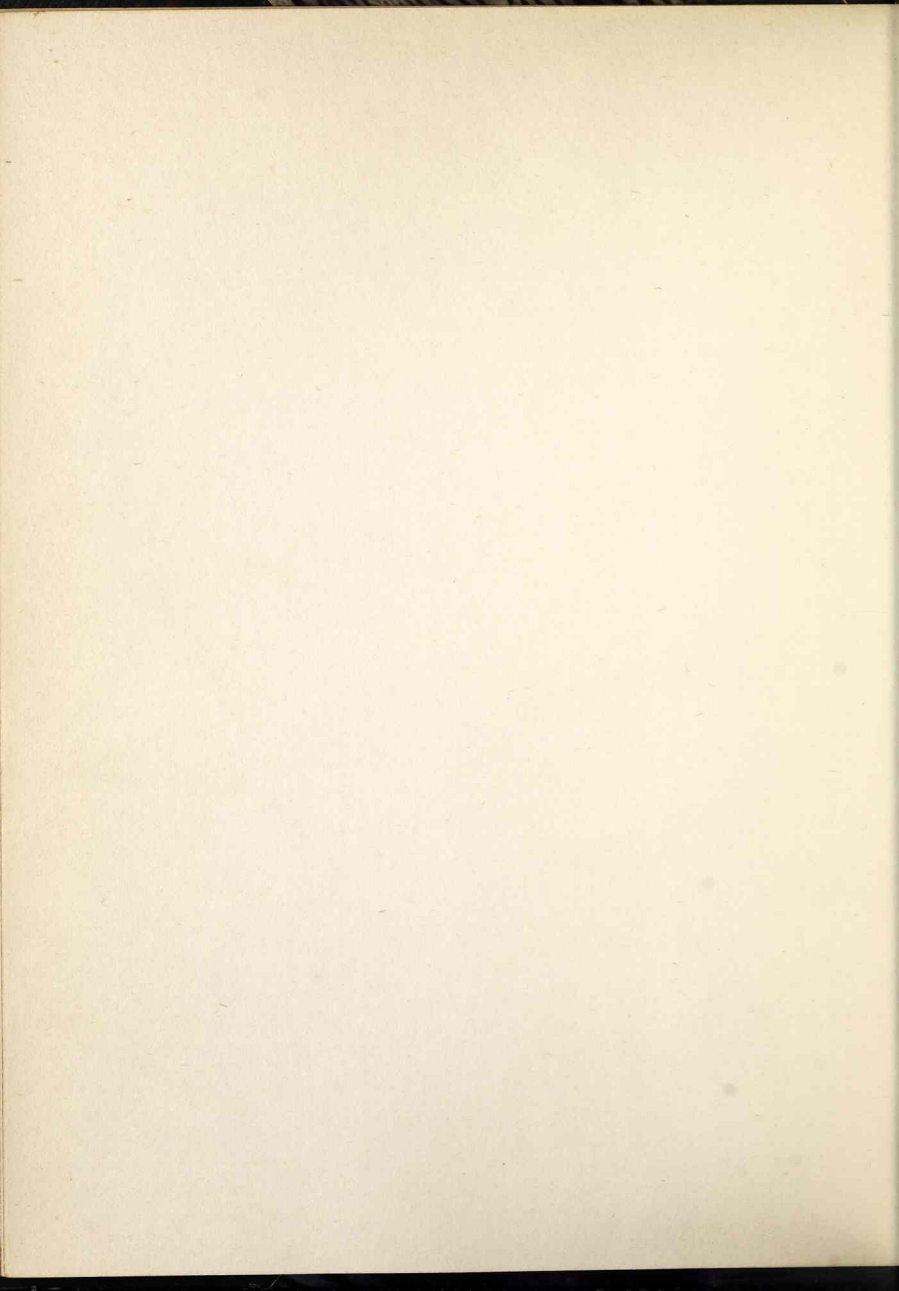
HJEM OG HJEMLAND

lyb. h. 558

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FÖRLAG - KÖBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXV

HJEM OG HJEMLAND

KAI HOFFMANN

LILJER I MØRKET. Digte. 1899.

BYEN OG HAVET. Digte. 1902.

RIGET. Digte. 1905.

UNDER SOLEN. Digte. 1907.

BLAA STRANDE. Digte. 1911.

HAV OG RUM. Digte. 1913.

KAI HOFFMANN

HJEM OG HJEMLAND

DIGTE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXV

Trykt i 600 Eksp.

KJØBENHAVN - GRÆGES BOGTRYKKERI.

INDHOLD

I

	Side
Efteraar i Danmark!	11
Mand og Kvinde	13
Den første Foraarsdag	16
De smaa Haver	18
Hjem	20
Boy	23
December	25
I Kærters Skin	28
I Juledagene	31

II

Frederik den syvendes Død	35
Tilbage fra Danevirke	37
Dybbøl	39
Helgoland	42
Tronen	44
Paa Skamlingsbanken	47

III

Thor Lange	53
Til Sophus Michaëlis	55
Det lyse og tyste Palads	57

	Side
Sangen	60
Kvinde	63

IV

Færøske Fiskere	69
Det var paa Als —	72
Damperen „Chr. Broberg“	75
Belgiens Land —	77
Kongernes Møde	79
Fredens Nat	82
Waterloo	84

V

Kongen	89
--------------	----

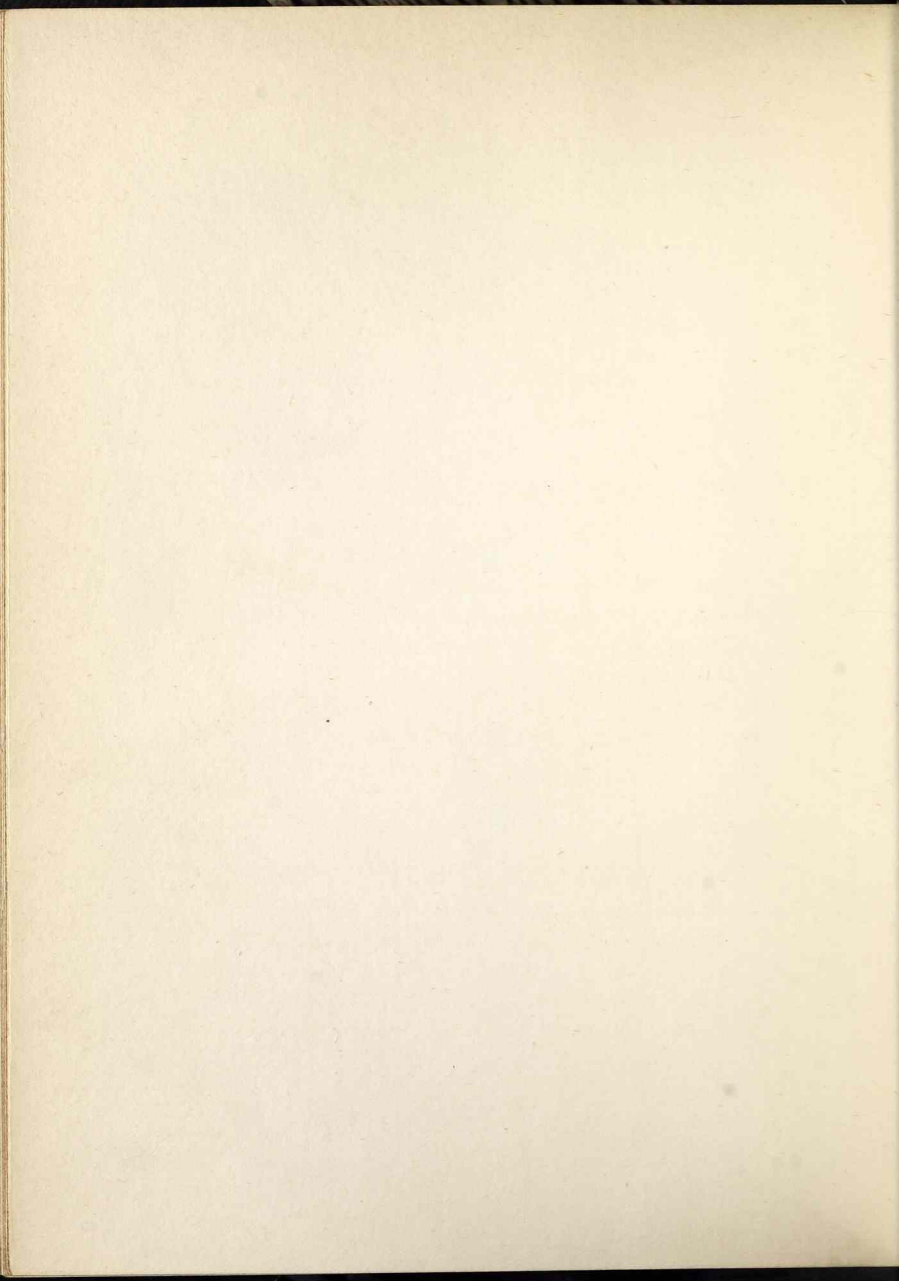
VI

Valfart	99
---------------	----

VII

Sang til det ny Aar	107
---------------------------	-----

I

EFTERAAR I DANMARK!

DET nøgne Efteraar med sorte Linde —
hvor længselsfuldt, hvor sort og frodig-skønt!
O, denne Duft af Død, som dybest inde
er Løvspringsduft —
i Mørke og i Blinde
gror nu de Kim, gror alt, der svulmer grønt!

Se i den milde Em de øde Kviste —
de vugger blundende, i Moderfryd,
de blide Knopper, som skal éngang briste —
o lyt, o hør:
som Barnefødder liste,
som spæde Stemmer — tusind Drømmelyd.

Det nøgne Efteraar i Danmarks Have —
hvor bart og bittert sort — hvor fuldt af Rus!
Ja, var vor Vej en Vej imellem Grave —
saa gaa og se:
en gylden Livets Gave —
ny Slægt gror tyst i Danmarks gamle Hus.

Ny Kraft, ny Drift — de gamle Safter rinde
fra Rod til Krone, gennem Muld og Luft . . .
O skønne, sorte, kongelige Linde
i Danmarks Land —
o Høst, som dybest inde
har Vaarens første, friske, søde Duft . . .

MAND OG KVINDE

GAAR Kvinden de lange Dage
bag Ruden og længes i Øst og Vest —
Manden derude i Sol og Blæst,
Manden han længes tilbage.
Alt, hvad i Verden han vandt sig,
det er kun som fjerne Provinser;
men hjemme, dér er hans hellige Stad,
hans Rige med Dronning og Prinser.

„Og længtes Du, Kvinde, bag Gærde og Mur —
jeg er det vilde Vejr,
der stormer og falder til Hvile
tyst hos sin Hjertenskær.
Der gives ej Vester og Øster,
der gives kun denne Stue.
Se — ind til os skinner den evige Sne
og Havenes Solnedgangslue . . .“

*

*

*

Fortid og Fremtid,
langt borte og nær,
alt, hvad vi elsker,
er om os, er her.
Nynnende vugger os
Timernes Strøm —
mumlende, fuld af
uendelig Drøm.

Døde de Døde
og levende Du —
skal det forgaa,
dette bundløse Nu?
Det skal forgaa
og din Sjæl kastes hen.
Men den skal blomstre,
skal blomstre igen.

Ja, vi er Led
i en Kæde, der gaar
gennem de mørke
og straalende Aar.
Føl i et Tryk
af en barneblød Haand
Livet, der vandrer,
dets Ild og dets Aand.

Livet — dets Udspring
og Midte er her.
— Vinterens Ugle
og Foraarets Stær
kommer og hilser os
hver med sin Røst:
Under jert Tag
bo al Kummer og Lyst!

Kvinde — du Ene
fra fordum og nu:
Livet — dets Udspring
og Midte er Du.
Manden derude
i Blæst og i Sol
kommer og knæler
for Dig i Din Stol . . .

DEN FØRSTE FORAARSDAG

SOLEN var kommet tilbage,
jeg saa den fra Sengen — saa,
at Himlen var høj og blaa.
Og der lød Stærestemmer . . .
Rundt om laa Sne, halvt smeltet,
Hvor skønt i Havens Gange
at gense Foraarsæltet . . .

Foraaret er kommet rejsende.
Al fjern og svimmel Pragt.
Nu er jeg atter bænket
i Midten af min Magt.
Et Lys har fyldt min Stue,
der staar et Skær af Blaafarvet
igennem aabne Døre —
mit Hus er Solens Slot.

Smaa gule og hvide Blomster
staar i den vaade Jord.
Hvor stille, mild er Luften —
en Luft, hvor alting gror.
I Grøften risler, blinker
det skønne, klare Vand.
Se Søen, Isen, Isen —
hvor hvid i Vaarens Brand!

Det visne Græs paa Skrænten —
saa lunt her er at ligge.
Minutterne er Sødme,
som gives mig at drikke.
Ak, jeg, som ved, mit Hjerte
skal éngang standse, briste —
hvor maa jeg sorgløst elske
alt det, som jeg skal miste!

Der er ej Aar og Alder,
der er kun Sol, som skinner,
der er kun mig, som lytter
til Vand, der rinder, rinder.
— Af Barnefødder staar der
rundt om mig dybe Spor.
Rundt om mig er en Verden,
som leger, ler og gror . . .

DE SMAA HAVER

AT sætte sin Spade dybt, dybt i Muld.
At vejre hin fugtige Lugt.
At lægge et Frø i det evige Skød
og se det som Blomst og Frugt.
O, er Din Lod kun en Haandfuld Jord —
Du er dog i Midten af det, der gror.

Og sang for Dig Staalet sin øde Sang,
og gik Du dør fattig og graa —
her er Du en Drot i Dit løvgønne Land,
hvor henover Skyerne gaa.
For Dig kun dufter den blaa Viol,
og blinker Duggen i Græssets Sol.

Det er som et Minde — en fjern, fjern Vaar.
Hvor var det? — En Mark og en Skov.
En Skovduft — og Mosset . . . Og over hin Mark
den duvende, skærende Plov.
O dengang, o éngang, da Ræv og Hjort,
da Kvæget og Jorden og alt var vort!

En Stokrose staar ved Din Lysthusvæg,
og Bierne summer omkring . . .
Nu er Du der atter, i Fædrenes Gaard,
imellem de hellige Ting.
Se Ærter og Bønner — hvor rig en Lyst
at tage i Hus sine Hænders Høst!

Dine Hænders Værk, af Din Æmhed Dyb . . .
Og Vinden gaar tyst gennem Straa,
og Regnfloden bruser og henrisler sødt,
og Ild vælder ned fra det Blaa.
O, blev kun Dit Rige en Haandfuld Jord —
Du staar dog i Midten af alt, der gror!

HJEM

Vi lever med de stumme Ting,
og stille gaar
vi samme Vej, i Ring, i Ring,
til alt forgaar.

O, slidt er Gulv, af Op-og-Ned,
og slidt er Dør,
og Stolen staar der — lav og bred —
som altid før . . .

Et Hus, et Rum, hvor Solen ler
og Mulmet gror,
et Hus, et Hjem — hvad er der mer
paa denne Jord?

Her lever alt, og alt er Dit,
bag denne Dør,
og ud og ind er lige vidt,
og nu er før.

Den tavse Luft er svundne Lyd,
er fordums Ord . . .
Hvor mangt et Maaltid, fuldt af Fryd,
saa dette Bord!

Paa denne Skammel, rund og blød,
sad Du som Dreng.
Og se, dér staar — o, Fødsel, Død! —
den hvide Seng.

Det gyldne Spejl fra Farmors Tid —
hvor skønt og stolt!
Hvor dyb en Glæde har Din Flid,
Din Kunst forvoldt,

Du, som engang, for fattig Løn,
har skabt hint Værk,
Du Haandværksmand, hvis Sjæl var skøn,
var tro og stærk. —

Rundt om os staar de stumme Ting.
Og Uret gaar.
Den samme Vej, i Ring, i Ring,
Høst, Vinter, Vaar.

Og Solen skinner ind og ler
og hvisker blidt:
Et Hus, et Hjem — hvad vil Du mer?
Se, alt er Dit!

Fra alting tyst en Sang Dig naar —
o, hør den, lyt:
Høst, Vinter, Vaar — til Du forgaar —
er alting nyt!

BOY

EN lille hvid heftig og hadefuld Hund
med Front imod Verden, med halsende Trods
mod alle, mod alle,
der ikke var os.

En lille hvid kærlig og elskelig Hund,
som fulgte fra Stue til Stue
sin Menneskemoder og Frue —
som var paa vor Vandring fra første Skridt
tilstede i alt, der var hendes og mit.

*

*

*

Jeg sagde engang i en spøgefuld Stund,
at naar *Boy* var fra Jorden forsvunden,
saa var min Ungdom udrunden.

— Saa længe han hilste mig gøende kaad,
saa var endnu intet forgaet.
Saa gik jeg endnu under Blaaet.

Saa længe han laa dér i Kurven og saa
med Øjne, brændende sorte —
saa stod vi for Ungdommens Porte.

*

*

*

Nu tier du, *Boy* — i din Kiste af Pap.
Og Livet gaar videre — over
den Grav, hvor en Terrier sover.

Hvor er nu den Hund, som har elsket os vildt?
Hvor er nu de Aar og de Dage?
— Der er nu af alt det tilbage

en lille hvid Hund, som — til *hun* og jeg dør —
omkring os usynlig i Tystheden gør ...

DECEMBER

DAGENE, Nætterne —
graatunge, sorte.
Mørket har aabnet
de sukkende Porte.
Hen under Skyerne
Spurv kun og Krage.
Grøn kun staar Granen —
ene tilbage.

Ud gennem Taagerne,
ind i den svulmende
Sorthed gaar Vejen nu,
knugende — dulmende.
O, her er godt —
fjernt fra Menneskers Øjne!
Gemme sig, glemme
de blomstrende Løgne!

Se, hvor er Spurvene
muntre og kære!
Er mig ej Kragerne
broderligt nære?
O, hvor staar Granerne
tyste ved Husene . . .
Men kommer Blæsten,
synger de brusende.

Og i mit Sind
er en Sang og en Længsel.
Ja, vi gaar om
i et sødmefuldt Fængsel.
— Aarle, i Mørket,
fra Børnenes Senge
løfter sig Sangen
om Paradis' Enge.

O, mens vi vandrer,
saa ser vi langt ude,
inderst i Mulmet,
en lysende Rude.
Og over Lyset,
som vinker derinde,
ser vi en Stjerne
— en skælvende — skinne.

Mørkeland, Mørkeland,
ødeste, armeste —
Du er det skønneste,
rigeste, varmeste.
Isner os dybest
Din sorgfulde Væde —
da er os nærmest
den sejrende Glæde . . .

I KÆRTERS SKIN

HVOR Stuen er fyldt af et Kærtenskin,
en Flammeglans!

Hvor maa jeg træde med Sang i Sind
den gamle Dans!

Den gamle Dans omkring Julens Træ
med Børn ved Haand . . .
Hvor godt med Barnet at søge Læ
hos Lysets Aand!

At henrykkes atter, som hine Smaa,
i heftig Fryd.
At høre det Svundne imod mig slaa
med Brændingslyd. —

Men alt er saa andagtsfuldt, sælsomt lyst
i Kærterers Skin.
Og midt under Tumlen gaar tavst og tyst
i Stuen ind

fra Fortidens Mørke, med fordums Smil,
o, Du og Du —
som laa der ej tusinde lange Mil
mellem da og nu.

Som var ej bristet den fine Traad,
der os forbandt
i samme Glæde og samme Graad —
som var det sandt,

at Døden er kun et mørkt Bedrag,
der vejer lidt,
at gennem Tiden, i Lysets Dag,
der er vi ét . . .

O, I, som var — som er Skygger blot!
O, jeg, der ser
paa Vejen, som I forlængst har traadt,
smaa Børn, der ler!

Smaa Børn, der leger med Brændingssyd
om mig, der staar
med Blodet fyldt af saa tung en Fryd —
af Høst og Vaar . . .

Hvor maa jeg træde med Sang i Sind
den gamle Dans!
Hvor er der om mig et Stjerneskin!
En Sommerglans!

I JULEDAGENE

DEN straalende Aften er blegnet —
men se, det er stadig Fest.
— Dér hænger Silkesjalet
over en Gyngheest.
Legetøj, Billeder, Blomster —
hvor alting er nyt og skønt!
Stille i Krogen staar Træet,
duftende, dunkeltgrønt.

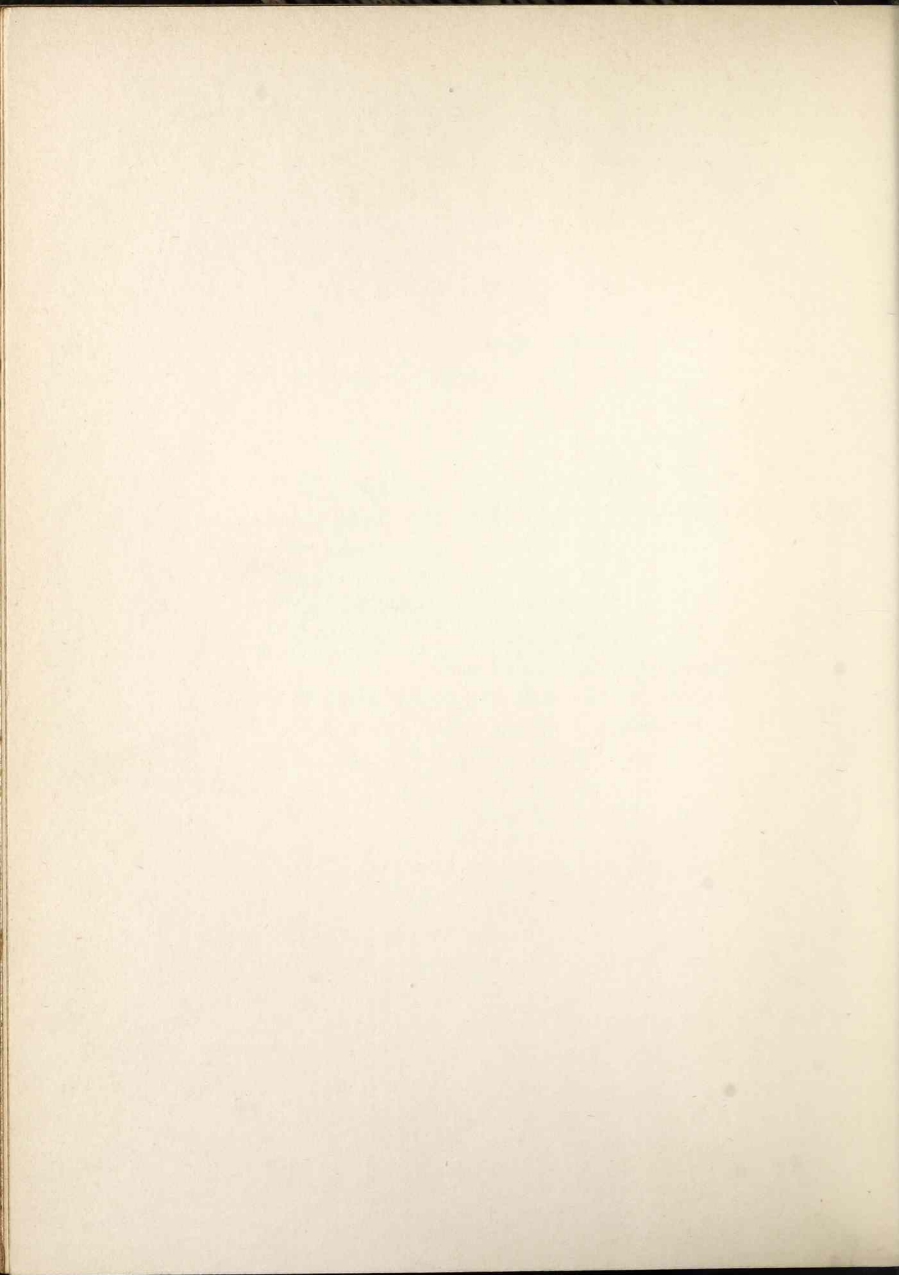
Se bag den duggede Rude
Lindenens Grenenet . . .
Ud og afsted gennem Skovene,
finde en mosgrøn Plet.
Høre i Kronerne susende
syngende den milde Vind:
Nu er al Jorderige
dunkelt og tyst som dit Sind . . .

Skumrende strækker sig Markerne
mod Himlens falmende Rand.
En Klokke begynder at ringe
over det lave Land.
Nu vandrer de frem over Vejene,
som Baade staar ind mod Strand.
Nu tændes de blideligt, Stjernerne,
over mit Fædreland.

Men hjemme, o hjemme, i Stuerne —
dér hilser mig glade Børn.
Se Lysekronen, den funklende,
kranset af Gran og Tjørn.
Og dækket med Julens Retter
staar Bordet i Ovnens Skær.
— Og Du — som en Sol mellem Børnene,
Elskede, sidder Du dér!

II

Den Tid, der randt, de Aar, som gik . . .
Og grøn stod Skov og gult stod Korn.
Men, aldrig glemt, klang Krigens Horn,
klang dumpt — bag alt — en Dødsmusik.

FREDERIK DEN SYVENDES DØD

KONG FREDERIK, Grænsens Værge,
Kong Frederik, Sværd og Skjold,
Kong Frederik, Haabets Stjerne —
givet i Dødens Vold.
Da sænked sig Mulm over Danmark,
og Natten kom, ond og kold.

Da stod de dør — Stædernes Lygter —
som Lys, der er tændt over Lig.
Hæst, hæst gennem Revner og Sprækker
sang Vinden: Krig bringer jeg, Krig.
Jeg synger for jer, der græder,
jeg varsler om Vold og Svig.

Hin elskede Konge af Danmark,
hin pragtfulde Høvdingedrot,
baaret af Bønder til Hvile
i Dødens evige Slot —
nu var han en pragtfuld Kiste,
nu var han en Støvhob blot.

Og over den øde Hede,
som gennem den store Stad,
gik Sorgen fra Danmarks Hjerte,
sang Blæsten til Blomst og Blad:
Fjenden, den gamle Fjende,
nu samler han alt sit Had.

Da laa der et Mulm over Danmark,
saa sort som i sorteste Old.
Kong Frederik, Grænsens Værge,
Kong Frederik, Sværd og Skjold,
Kong Frederik, Haabets Stjerne —
givet i Dødens Vold.

TILBAGE FRA DANEVIRKE

I det flygende Mulm,
over Vejenes Is,
drog de hjemad — mod Nord,
med en Drøms Forlis.
De gik Skridt kun for Skridt,
og de standsede tit —
og omkring dem et Land,
o, saa frysende hvidt.

Fra det ældgamle Værn,
fra hin Danernes Vold
drog de bort — mens der lød
som et Suk fra Old.
Intet Kampgny og Blod.
Som en glidende Flod
svandt de bort ad den Vej,
de for altid forlod.

Og de trætte sank om,
fyldt af klageløs Ve —
o, blot sove, blot sove
i Glemslens Sne.
I forstummede Sind
sang den hujende Vind —:
Du skal, usaaret, dø
for mit Kys paa Din Kind.

Ingen Kamp, intet Blod —
kun bestandig mod Nord.
Det var Danmark, som sletted
sin Urtids Spor.
Gav sin Grænse til Pris.
— Over Spejle af Is
drog en Hær imod Nord
med sit Haabs Forlis.

DYBBØL

AARHUNDREDERNE kender
de store, mørke Stunder,
hvor Broder staar ved Broder
med blodig-røde Vunder,
hvor Mænd med Mænd staar sammen
for at ødes og gaa under.

Og Menneskene ser det,
og smerteligt de frydes — :
for *Mænd* er alting simpelt,
at lyde som at lydes,
at kæmpe for at miste,
at blomstre for at brydes.

*

*

*

Har vi drukket af Nederlaget
vild, varig Ve. — —
I Dødsrigetusrødet kan vi
dog Ansigter se.

De gaar os imøde langt borte,
Mand ved Mand . . .
Forunderlig Bølge af Varme
fra Skyggernes Land.

Hvor har I taalmodige Øjne,
I, Dybbøls Vagt! —
Hvor er der i Danmark Sjæle
af dyb, ren Pragt!

Hvor maa vi elske Jer, elske —
Mænd, Bønder — Jer,
hvis Hjerter af Guld i Danmark
er det, som er!

Der grønnes et Træ over Dybbøl,
som sank i Grus.
Saa seje og saftige Rødder.
Saa højt et Sus.

Der knejser en knortet Stamme
i Røg og Brand.
Det dufter af Danmarks Linde
fra Dødens Land . . .

HELGOLAND

DANMARK, Havets Datter,
sendte mod Flaaden fra Syd
sine ranke Fregatter.
Hæren slagen.
Alt Fald og Tab.
— — Men Brøl stod fra Skibenes
luende Gab —
under Blaaet,
hærgtet af Død og Brand,
flygted han, Fjenden,
mod Land, mod Land . . .

Danmark, Havets Datter,
hviskede Dybet en Sang —:
nu kæmper de danske Skibe
med Sejer for sidste Gang?

De Stormens og Bølgens Fugle
fra Reden ved Øresund —
er endt deres Herredømme,
var dette den yderste Stund?

Vi er af en Søfareradel,
og *Blaat* er vor Rus og Mystik.
Men hulkende rejser sig Havet —:
jert Rige forgik, forgik . . .
Op, Dreng, og hils dem — og hils dem
med Hjertet i luende Brand —
de Ulke, de Dreng af Danmark,
som kæmped ved Helgoland . . .

TRONEN

1913

SAA kort en Tid — halvt Hundred Aar —
og dog saa dybe, bittre Saar,
og dog en Tid, saa fuld af Storm,
som bar den i sig alt fra Gorm.

Med Op-og-Ned og Med-og-Mod
skumkranset bruste Livets Flod.
Drøm, Kamp og Fald — og atter Drøm
og atter Kamp — en Hvirvelstrøm.

Se, Solblink kom — og falmed hen.
Alt mørkt. Saa lyst. Saa mørkt igen.
O, Hjertet har i Danmark lært:
at Haab er alt — men Haab er svært.

Ja, svært — og dog, mod Nød og Vold
vi har kun dette Værn og Skjold.
Og den, der først og forrest gaar,
skal løfte højt dets Glans af Vaar!

O Konge, se — det gror, det gror.
Som Du har Rod i Danmarks Jord
fra Oldtid af, har Folket Rod
i denne Muld, der drak dets Blod.

Og Folket ved — er Magten delt,
har ingen Magten fuldt og helt,
og hæmmer Lov og binder Baand:
det ligger dog i Kongens Haand,

som før saa nu, at sprede Sol —
det er dog ham, i gylden Stol,
det er dog ham, med Rigets Sværd,
der nu som før staar Folket nær.

O, gror det skjult kun — lyt, det gror.
Giv Tid, giv Tid — den sorte Jord,
der drak vort Blod, saa mer, ved mer
end vi, der kort kun Livet ser.

Og var vor Lod Drøm, Kamp og Fald,
og saa vi Kongens høje Kald
fornægtet af et Folk i Splid —
dybt bor vor Kraft, giv Tid, giv Tid!

Tyst taler til os Nordens Aand:
en Høvdings Haand, en Høvdings Haand!
— Mens Riget staa — i Sol og Storm
skal Tronen staa som fra Kong Gorm!

PAA SKAMLINGSBANKEN

HVOR Venner Venner møder,
dér strømmer dybe Ord
fra Sindene, som gløder,
fra Minderne, der gror.
Paa disse grønne Banker,
hvor Vaarens Vinde gaar,
den samme Drøm sig ranker
som gennem Tusind Aar.

Hør Brødres Broderstemmer,
hør Stammens dyre Maal,
som bag sin Blødhed gemmer
saa tung en Klang af Staal.
I Mands og Kvindes Øje,
det faste blaa og graa,
er Havet og det Høje,
er alt, hvad Slægten saa.

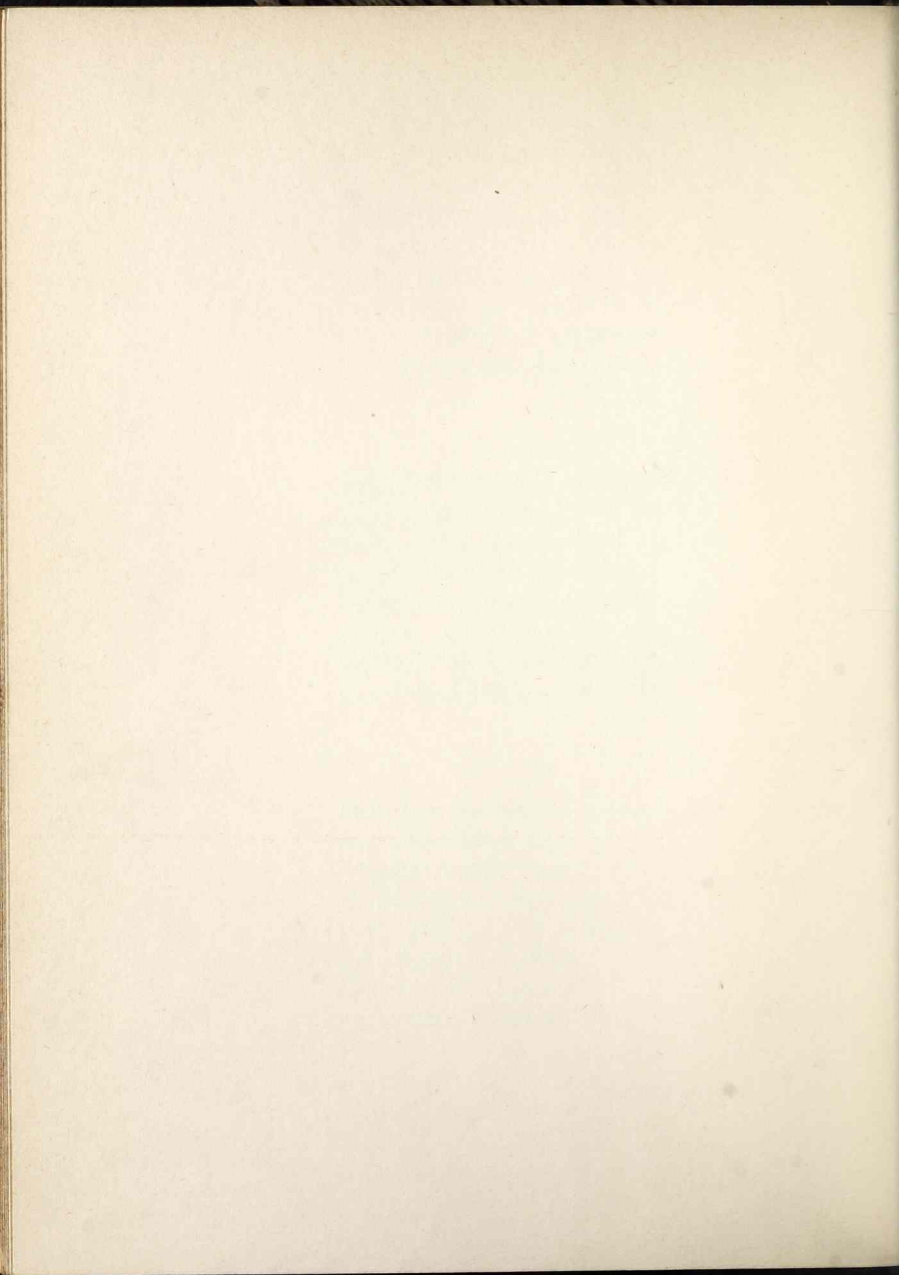
Der stred en Hær, der trængtes
mod Nord en blodig Flok,
et Rige skjælv og sprængtes
i Kampens Ragnarok . . .
Men I bag Grænsens Pæle —
hvor lyste I af Trods!
I blev, med Eders Sjæle,
i Norden og hos os.

Imellem os og Eder
klang intet fejgt Forbi,
fra jer til Danmark leder
en grøn og stille Sti,
fra Volds og Daarskabs Trængsel,
o Mænd af Daners Rod,
gaar mod os samme Længsel,
som bølger i vort Blod.

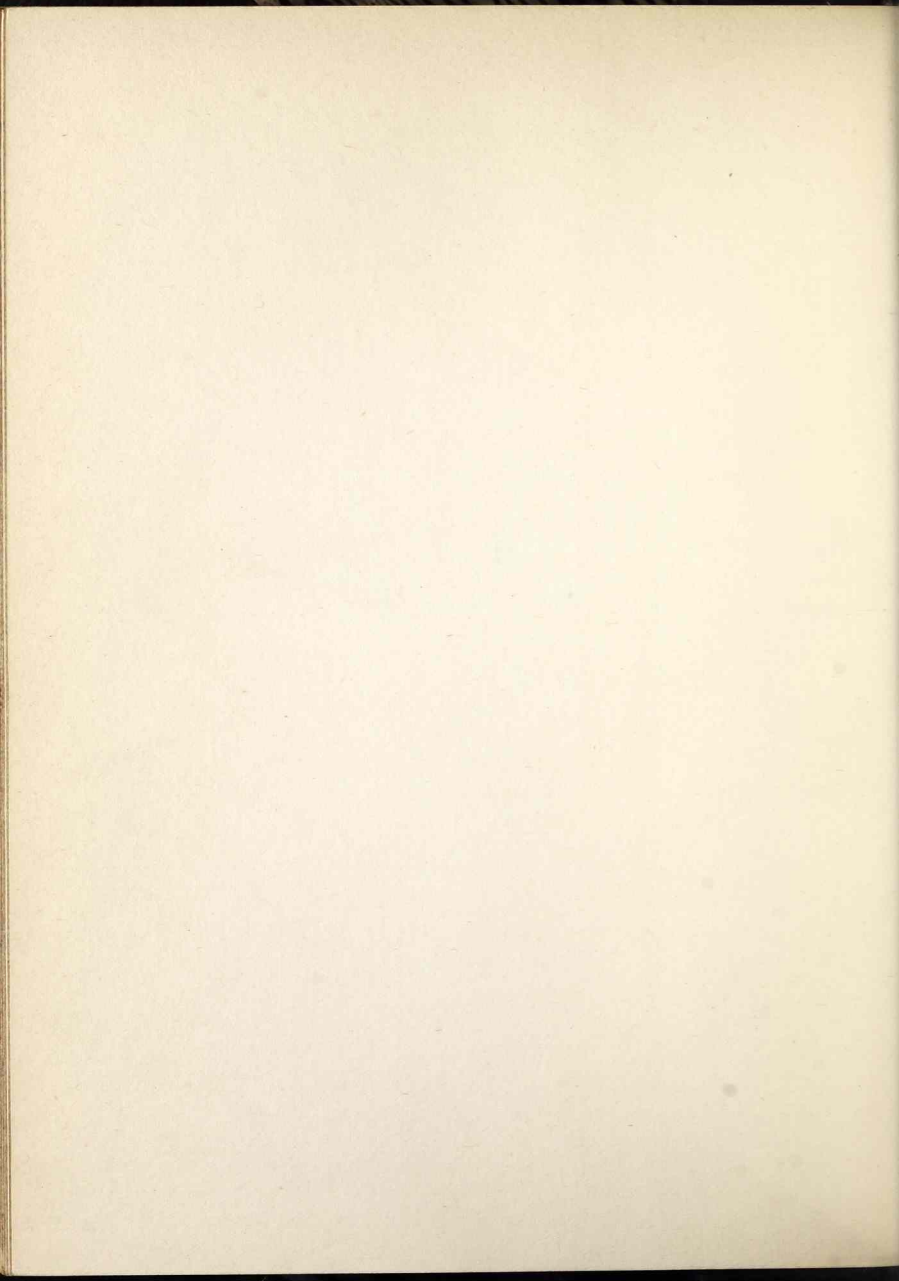
Hvor sært og sødt at møde
paa sine Fædres Jord,
i Landet for de Døde,
en Duft af det, der gror.
Hvor blødt at føle Vinden,
der stryger i vor Favn,
at høre den i Linden
tyst hviske Danmarks Navn.

Den synger ind i Hjertet
sin Vise uden Ord
om det, der sved og smerted,
om det, hvorpaa vi tror.
Om Mands og Kvindes Øje,
det dybe blaa og graa,
om Havet og det Høje
og alt, hvad Slægten saa.

Saa længe Blæsten kruser
den blaa og salte Sø,
saa længe Skoven suser,
skal Slægten ikke dø!
Den gamle Drøm sig ranker
i fin og fager Vaar . . .
Hør, Danmarks Hjerte banker,
som gennem Tusind Aar!

III

THOR LANGE

HANS Liv var Drøm og Vandring,
hans Sjæl var Øst og Nord,
var Øresund og Steppen,
hvor Vemodgræsset gror.

Hvor har han elsket Verset,
inddrukket Sangens Fryd!
— Hvor var der i hans Stemme
en stille Klagelyd!

En Digter udaf Danmark —
men fjern laa Danmarks Ø.
Der fløj en ensom Maage
over den sorte Sø.

Tilbage, hjem — tilbage.
Og atter bort, mod Øst.
Hvor lød der som en Hulken
af Bølger i hans Røst . . .

TIL SOPHUS MICHAËLIS

DE hvide Skyers Flokke
og Menneskenes Strøm
og Fjeldets urgraa Blokke,
alt, alt, som er, er Drøm.
Det Hav, der mod os tordner,
de skjulte Stjerner Gang —
o, alt, der blaaner, sortner,
fra Evighed er Sang.

Hin Sang, som i en Sluse
i Dig den strømmed ind,
Du hørte Skove bruse
i Aftnens tyste Lind.
Blandt Vaarens hvide Grene,
i Mulds og Blades Duft,
Dit Drømmerhjerter, ene,
omfavned Jord og Luft.

Og Jordens Sol har skænket
sin Elsker denne Gunst,
som evigt har Dig lænket:
Din stærke, gyldne Kunst.
Af Duft og Glød beruset,
af det, vi ej kan naa,
Din Sjæl blev Palmesuset
og Altret i det Blaa.

Den søde, rige Kerne
bag Livets golde Skal,
det Store, Skønne, Fjerne,
for Dig blev Maal og Kald.
O, fyldt af Dybets Svimlen,
mens Døgnet gaar sin Gang,
en Digter maa mod Himlen
opsende Bøn og Sang.

O, Fryd og Ve at synge —
og Fryd at lytte til!
Hør, Luftens Klokker gyngede,
et sølvklart Klokkespil . . .
Alt det, som blaaer, sortner,
det toner i Din Røst.
Og dæmpet Havet tordner
mod Evighedens Kyst.

DET LYSE OG TYSTE PALADS

DET lyse og tyste Palads.
Og Statuer staar, hvor jeg gaar.
I Templet af Sten og af Glas
se Venus fra Tidernes Vaar!

Al Tidernes Skabning. — Se dér,
hvor staar han ukuelig fast!
Som var han ej én, men en Hær.
Hans Øje, hvor blinkende hvast . . .

Se Herskerens bundløse Blik — :
„Som Livet er grumt, er jeg grum.
Jeg skænker jer Smerternes Drik,
som Gud i det bundløse Rum.“

O Marmorets gulnede Sten.
O Torsoer — her i mit Nord . . .
Det vældige Rom og Athen
i Marmorets Gravkulde bor.

Se Hoved ved Hoved, i Rad . . .
Og hver har en hemmelig Røst.
En Løndom af Vé og af Had.
En ulmende, rugende Lyst.

O, mærket er Du og er Du,
der brænder en Ild bag Din Hud . . .
O, fyldt af det evige Nu,
hvor blomstrer Du dybt — som en Brud!

Jeg gaar i det øde Palads,
mod Fliserne klinger min Hæl.
I Templet af Sten og af Glas
det er som en Sang fra min Sjæl.

Det er som et Tysthedens Raab.
Og ensom og hed gaar jeg om.
Her løfter sin Trods og sit Haab
det glødende Hellas og Rom.

Her hvæves det blaanende Rum.
Og frem gennem Riger og Aar
gaar hvid som et fygende Skum,
gaar *hun*, som er Tidernes Vaar . . .

SANGEN

STILHED, der er Tone,
og Tone, der rummer
Aarenes ordløse
Jubel og Kummer.
Al den Musik,
som vi hemmeligt gemme —
Livet vil høre
vor inderste Stemme.

Ja, vi er Sang —
vi vil Sang, vi vil bæres
gennem den Luft,
af hvis Rus vi ernæres.
Verdner af Fryd,
som er steget, forgaaet —
alt maa vi favnende
løfte mod Blaet.

Glæden — vi kan den,
vi tør den ej dølge.
Vellyst at synge
den ud som en Bølge.
Solopgangsglansen
og Dagen, der hælder,
er i os Vellyd,
som blødende vælder.

Sorgen — den onde,
den sorte, den stumme . . .
Hvid som et Springvand
i Midnattens Kumme —
vild som en Storm,
der var kneblet og fangen,
løfter sig hulkende,
brusende, Sangen.

Stemme, som hvisker
fra Luft og Forstening —:
„Lyt — jeg er Livet,
dets inderste Mening!“
Røst fra vor Sjæl,
o, vor Sjæls Aabenbaring —:
„Jeg er den første
og sidste Forklaring!“

Maa vi ej synge —
og lytte — og dyrke
det, som er ene
vor Visdom og Styrke.
Vi, der er Toner kun, —
Streng, som rummer
al uudsigelig
Jubel og Kummer.

KVINDE

IDRÆTS-PROLOG

I Skov og Eng, i Lo og lyse Sale —
mens om dem sang Skærsommers Nattergale,
mens Sneen fæg — har Nordens Ungdom dyrket,
kaad, sund og fyldt af Livets Lyst og Lyster,
igennem Tiden *Legen* — Kampens Søster.

Dans, Leg og Idræt — skønne Ord for Glæde.
At være fri, at aande ud — at drømme,
at vi er Svaner højt i Ætrems Strømme,
at vi er Herskere — at vi er rene,
med Sjæle skinnende som Ædelstene . . .

Mands Drøm er Kraft. Fra Oldtid af var Maalet:
stærk som en Bjørn — og hurtig som en Mynde.
Mands Drøm er Kraft. — Men Kvindens Sjæl er
Ynde.

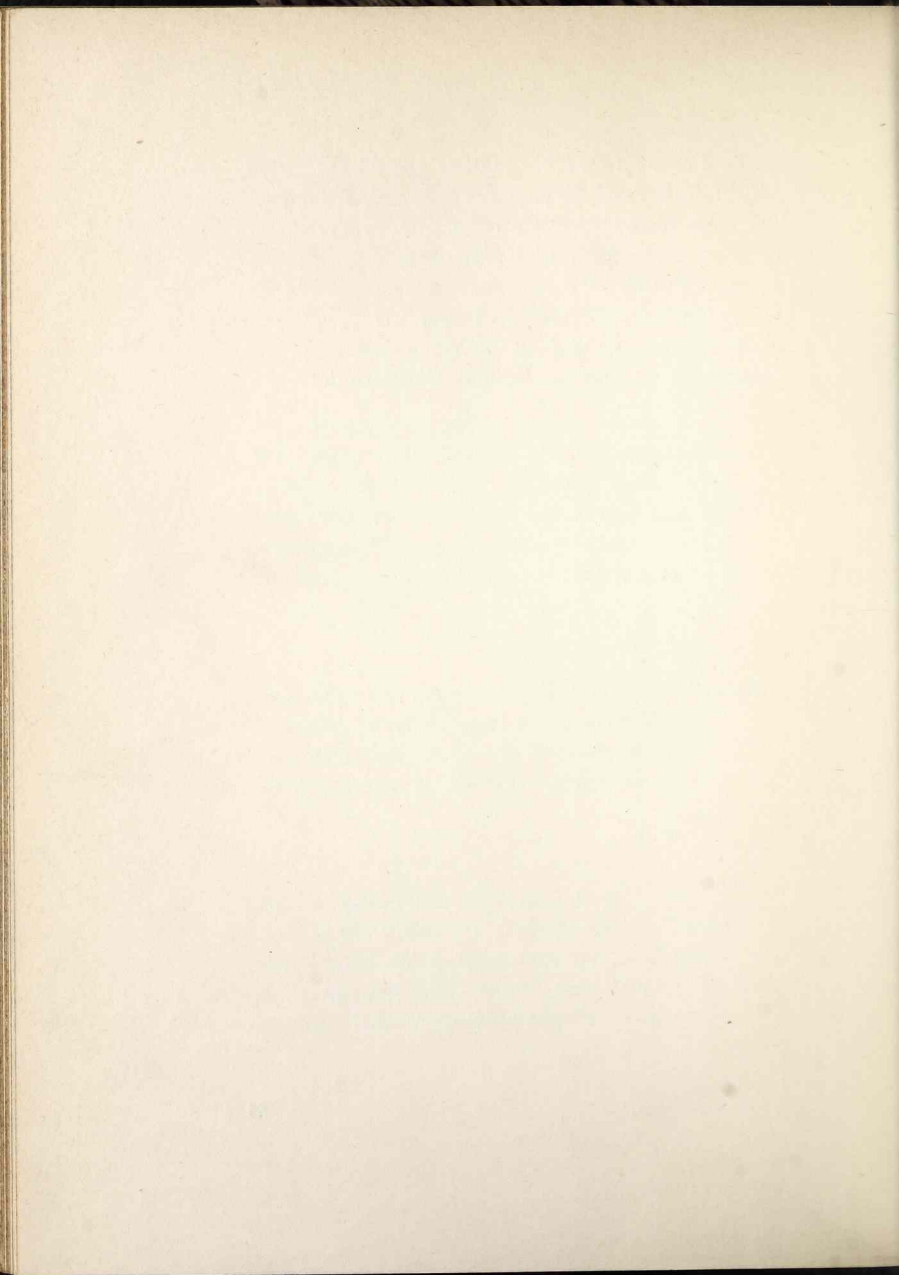
Derfor er Idræt ikke Musklers Staal,
ej vildt og voldsomt Vovemod for *hende* —
fra Arilds Tid den fødte Danserinde,
med Barnelemmer og et sangfyldt Sind,
er hendes Drøm det fine Elverspind,
den dybe Rytme, som vi nævner: Kvinde.

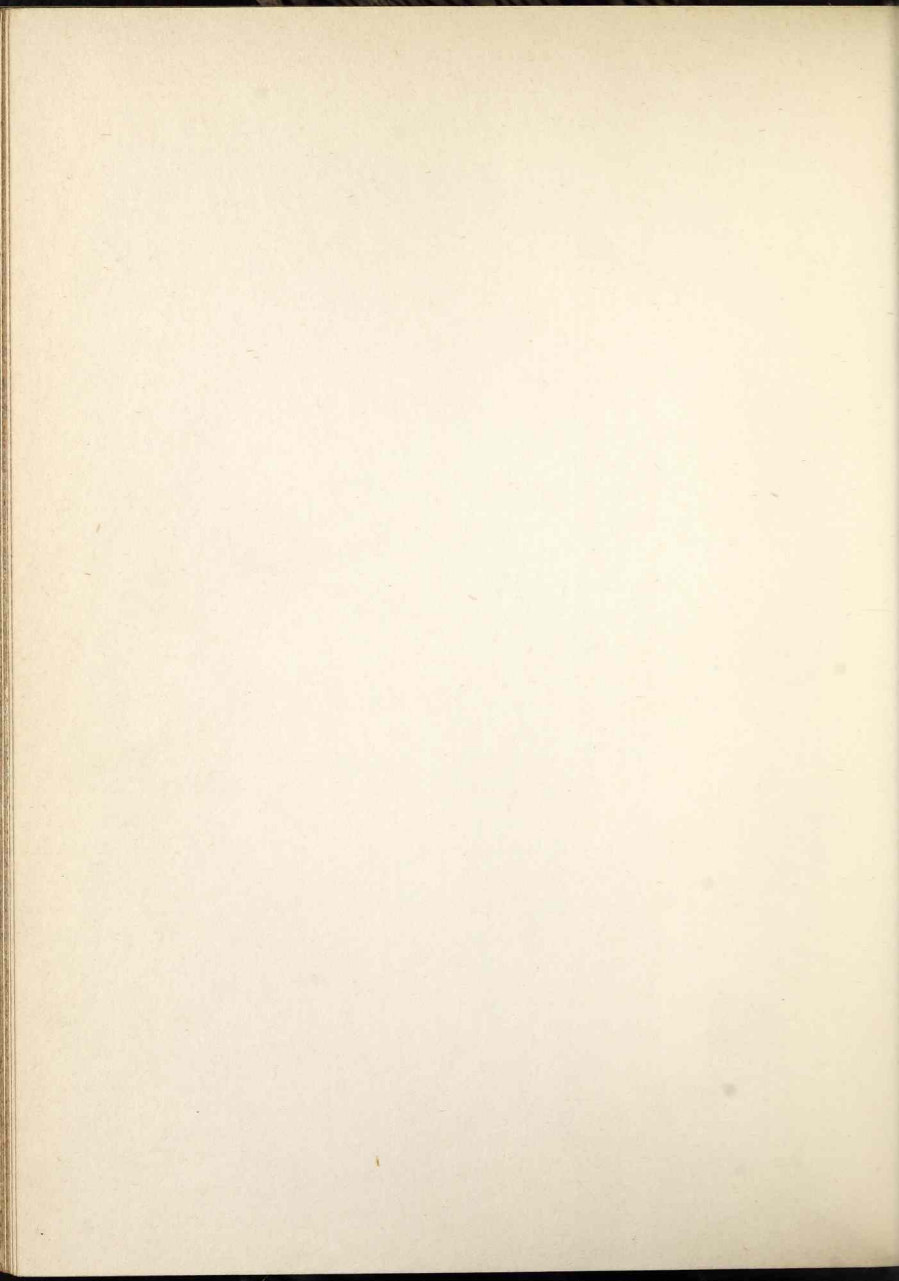
At være helt sig selv, sig selv alene,
det bedste i sig selv — at være skøn,
ej blot i Sjælens Dyb, ej blot i Lader,
men Aand og Legem eet — det er den Bøn,
som hun, Mandinden, hvisker frem i Løn
til Vinden, Havet, Solen — Livets Fader.

Saa staar hun dør — slank i sin hvide Dragt,
i Salens Lysvæld, paa den grønne Plæne,
saa staar hun dør — at lære og at tjene
de skjulte Love, Skønheds dybe Magt.

Fra Evighed med Underet i Pagt,
hun finder fjernt fra Døgnets grove Tramp
den Livets Have, hvor hun tyst kan dyrke
de Blomsters Duft, hvoraf hun drikker Styrke.
Saaledes ruster Kvinden sig til Kamp.

Dans, Leg og Idræt. — Statuer gik tabt
fra Oldtids Vaar — men Livet lever, strømmer.
Se, unge Kvinder — Mesterværker, skabt
af Nuet, Nuet, hvor al Fortid drømmer.
I denne Stund — o se, imod os slaar
en ny og sælsom, frisk og frodig Vaar . . .
Imod os gaar en ung og ukendt Kvinde:
Skønheden er hun — Jordens Herskerinde!

FÆRØSKE FISKERE

LANGT, langt herfra,
i den sortnende Sø,
langt fra Alverden
hin Nordhavets Ø.
Sommer og Vinter
og Vaar og Høst
ligger den knuget
til Stormhavets Bryst.

Sten kun — en Boplads,
armodig og graa.
Ager og Eng
er det fraadende Blaa.
Mands Liv er Møje
og Kvindelod Angst —
nær sejler Døden,
hvor Mænd gaar paa Fangst.

Duvende, rullende —
Baad ved Baad.
Rundt om dem lyder
som Sang og som Graad.
— Sejlene bugner
og naar næsten Skummet:
Stormen, Stormen
slaar ned gennem Rummet.

* * *

Det var, mens Julelys brændte,
det var paa hin Nordhavets Ø —
dér sad de i Natten og stirred
ud over den hvidnede Sø.
Dér sad de og vented paa dem, som
drog bort for at drukne og dø.

Tilbage kom ikke Trolovet,
og Hustru saa ikke sin Mand,
og Børnene kaldte forgæves:
„Far, Far!“ paa den hylende Strand.
Nu drev de dérude — nu var de
i Dybderne, langt fra Land.

* * *

Havet er Brødet,
og Mand uden Fangst
sidder paa Bænken
i Hungerens Angst —
men i fortvivlet
og endeløs Nød
sidder den Kvinde,
hvis Fanger er død.

Fjernt fra Alverden,
i Ødet gemt bort,
ligger hint Land —
som en Del dog af vort.
Ud over Vandene
Moderen lytter —:
„Kom til mig, Børn
i de fattige Hytter!“

DET VAR PAA ALS —

Til ERIK SKRAM.

DER stod engang paa Als en Tjørnehæk,
som længst er væk —
der sprang engang en Knøs,
en „Aspirant“, da der blev blæst „Gaa paa!“
igennem Hækkens Tjørn — nu gik det løs!

En blond, stor Dreng, fra Skolens Stue rømt,
at staa som Mand blandt Mænd — som Heltes
Lige! —
at leve det, han stormfuldt havde drømt,
at slaas, som Fædrene, for Danmarks Rige.

Og over Marken løb han frem — „Gaa paa!“
Og Kugler fløj og traf paa maa og faa
og traf ham — én og fler — indtil han laa.

Det var paa Als — tæt ved hin Tjørnehæk —
og længst er Als, som Hækken, kappet væk,
og Du, som laa dør, blodig, fuld af Saar,
er nu en Fredens Mand, med hvide Haar.

Og dog er alt, som var det sket igaar . . .
Der sad Dig — Erik, Dreng og Aspirant —
mens Tiden gik, og nye Maal Du fandt,
en Jernsplint i Din Sjæl, en Torn af Tjørnen,
et Saar, der hakkedes af Preusserørnen.

Hvorfor gik *Du* i Krig — *Du* fremfor hine,
der ogsaa led og drømte og sang Viser?
Fordi alt Skin, alt Halvt var Dig en Pine —
udrette Daad bør den, der Daaden priser!
Fordi Dit Sind var danskt, var danskt fra Roden,
Du var i lønlig Pagt med Mænd og Jord,
og Jorden kaldte, brændte under Foden,
til Foden fandt de gamle Krigerspor . . .

Men Tiden gik — og Kunsten blev Dit Eje,
det Skønne, Livet, blev Din Helligdom,
Du traadte hine Aandens Pilgrimsveje,
hvis Altre er Paris og Florens, Rom.
Rundt om Dig lo og græd de skønne Sjæle
i Kunstens Rige uden Grænsepæle.

Der gives Stunder,
hvor alt Skønheds Værk
dør og gaar under,
der er Øjeblikke
i denne Verden, fuld af Folk og Stater,
hvor Mænd er Mænd kun, Menige, Soldater . . .

Du har ej glemt det, aldrig, ingensinde —
ej tabt den Tro — Du, som forgæves blødte —
at det, trods alt, trods alt — at det „kan nytte“ . . .

Saa rank og ridderlig, saa smuk og hvid,
er Du en svunden, dog ej svunden Tid,
imellem Før og Nu en Traad Du spandt,
vi ser i Dig hin Dreng og Aspirant —
Du unge Veteran, Du blonde Kriger!

DAMPEREN „CHR. BROBERG“

Stødt paa en Mine i Nordsoen og sunket
d. 22. Aug. 1914.

DET hvide Solsejls Smelden,
min lange, lave Stol . . .
Aa, Kysterne derinde,
aa, Kølighed og Sol!

Jeg kom fra Barndomsbyen,
den store graa i Nord . . .
Men, hvor har siden Livet
dødshærgen, hvor jeg for!

Mod hine grønne Strande
brød Jordskælvsbølgers Brus,
og Mure brast, og Byer
sank tordnende i Grus.

Krig, Oprør, Blod og Smerte —
hvert Land, hver Egn fik sit.
De Mænd, som jeg saa smile —
hvad har de siden lidt!

Og nu — i Hjertet truffet,
begravet dybt i Tang
det Skib, der stille bar mig
til Verdens Duft og Sang.

Min Ungdoms Skib — hvor Vinden
kom til mig over Sø
og hviskede —: Kun Himmel
og Hav skal aldrig dø!

BELGIENS LAND —

SAALEDES kan Afgrunden raabe
sit tordnende: „Kom mig i Hu!“ —
saaledes kan Mennesker møde
den ældgamle, blodrøde Gru —
saaledes kan Ulykken komme
og træde et Rige itu.

Til Ilden og Sværdet er givet,
er givet al Belgiens Land,
og Flygtning og frysende Tigger
er Kvinde og Barn og Mand —
men dybest i Hjerterne luer
en Smerte som Helveds Brand.

Saaledes kan alt, hvad de elsked,
og alt det, som blomstrer og gror —
saa brat kan det ødes og fældes,
saa hærget i Syd og i Nord,
saa hjælpeløst undergangstruet
er Folket og Fædrenes Jord!

Hvor hvirvles ad Vejene Løvet,
hvor skumrer det dødsensgraat . . .
Det er som en Pilgrimshorde,
fra Hytte og Hus og Slot.
Hvor er de nu ens — under Rummet,
der hvælver sig aftenblaat.

Der staar over Belgiens Tomter,
højt over dets Nød og dets Gru,
i Ragnaroksmørket en Stjerne,
der hvisker: „O, kom mig i Hu —
at ikke dit Hjerte skal sprænges,
skal sprænges og briste itu!“

Den er i det evige Høje
det Væld, der evindeligt randt —
og Hjemmet og Fædrelandet
og alt det, som sank og forsvandt,
det er i de bundløse Dybder
en skælvende, klar Diamant.

KONGERNES MØDE

18. December 1914.

NORDEN lytter.
Fra Ishavets Kyst
og ned til Odden,
der stirrer mod Rügen,
har Haabet rejst sig.

Rigernes Konger,
de tre i Norden,
mødes paany,
samles atter
i Uvejrstimen.

Samling til Værn
og til Fred for Angster,
Rigernes Vilje,
smeddet til én,
Skjoldene løftet.

Svagheden, Skræmtheden
har vi tilfulde;
men vi har ogsaa,
vi, som er Norden,
Stenen og Staalet.

Kongernes Møde
skal tale til Verden,
svare paa Overmodts
undrende Spørgsmaal:
„Hvad er vel Norden?“

„— Norden er tre,
som er én — som skal evig
nævnes af Mænd
den treenige Vælde,
Folkenes Adel.

„Norden vil Fred.
For et ublodigt Liv
paa sin Kyst vil det bløde.
Slægternes Træ
vil det hegne med Knive.

„Norden er evig
Friheden, Trodsen,
som selv naar Læben
er lukket, kaster
sit Raab mod Blaaet.

Norden vil Fred!“

FREDENS NAT

HØR — gennem Luften — den gamle Klang!
Hører I — højt over Sværdenes Sang —
Julenatsklokken: Ding — Dang, Ding — Dang!

Du, der vil kun gaa paa, gaa frem,
du, der er syg efter Børn og Hjem —
lyt gennem Mørke og iskold Em.

Julenatsklokken: Ding — Dang, Ding — Dang . . .
Livet er ikke en blodig Sang.
Livet er Jorderigs Jubelklang.

Hører I Røsten, som dyb og øm
kalder hinsides den stride Strøm — :
Kom til mit Rige af Glans og Drøm!

Ak — mens vi skaber en Smertens Jord,
er der en Længsel, hvoraf vi gror,
er der et Under, som i os bor.

Om os gaar tordnende Livets Strøm.
Stilhedens Stemme er dyb og øm.
Julenatsklokken er Drømmens Drøm.

Bøj, o Krieger, dit Hoved — hør
Malmet, der Klange i Natten strør,
Røsten langt borte, som hulker og dør . . .

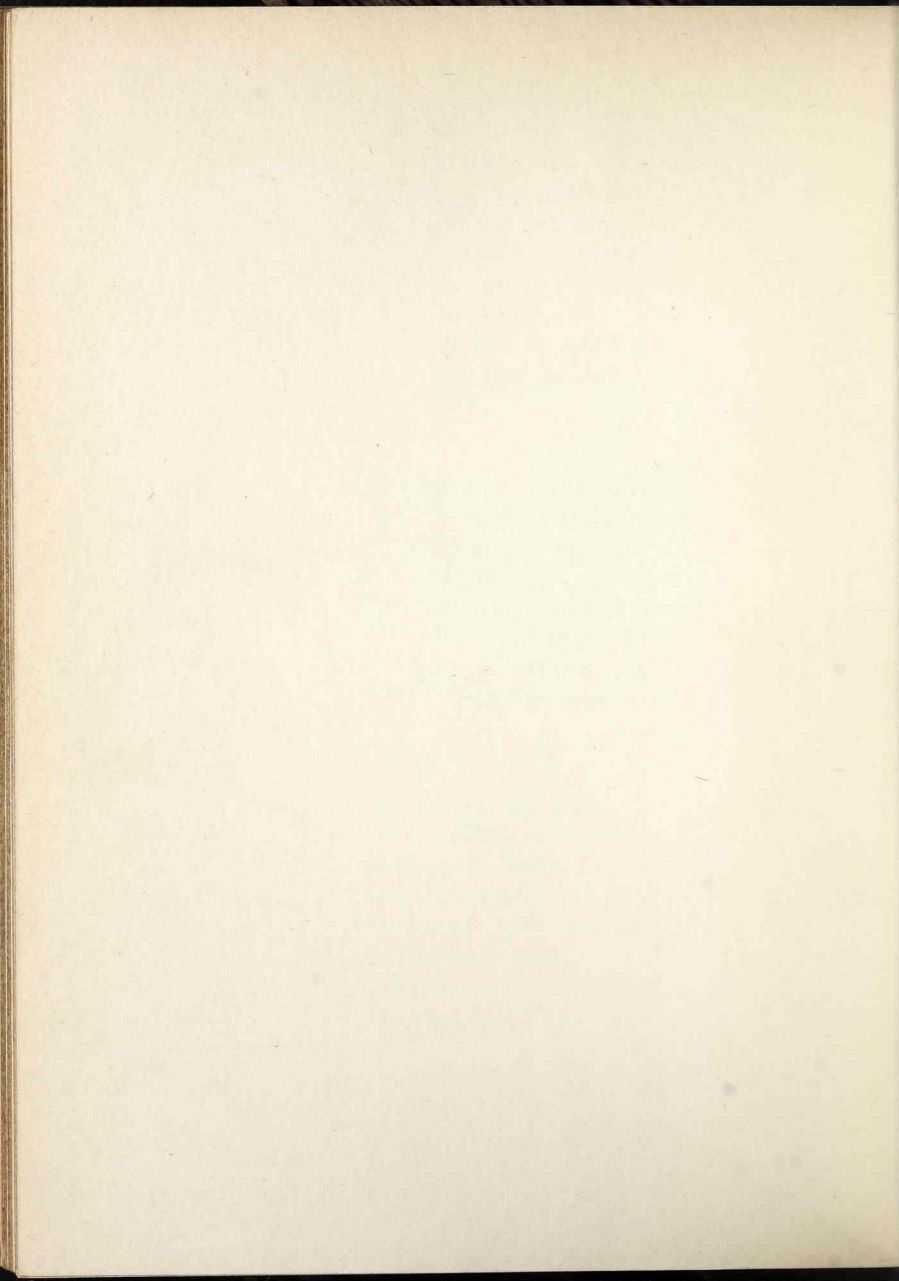
WATERLOO

DA Sejren var nærmest,
forvandlede alt,
en Stjerne, en straalende,
sluktes og faldt.
Kanonerne tav.
Der var kun et Hav
af Mørke og Flugtens
forvirrede Trav.

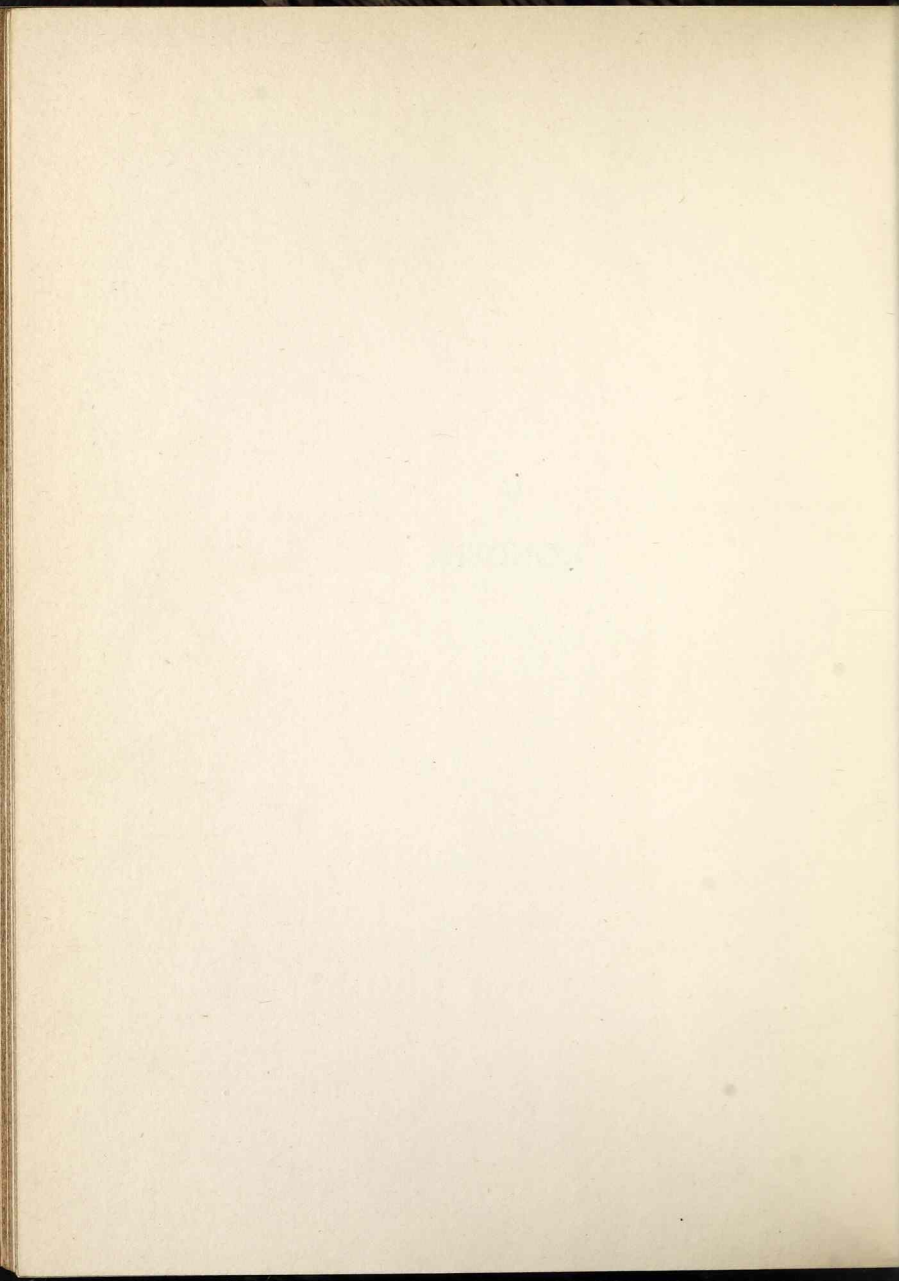
Paa éngang, for altid,
hvad vældigt var skabt
af Rigernes Svøbe,
forbi og fortabt.
Tyst randt, hvor han stod,
de Trofastes Blod.
Det sidste — der standsed
for evigt hans Fod.

O, Herskernes Hersker,
for høj til at naa — —
Du kunde dog rammes,
Du Ørn i det Blaa!
De gav Dig ej Ro.
Falk, Glente — de to,
de jog Dig, de vog Dig
med Næb og med Klo.

Din brændende Brynde,
Din bundløse Tørst . . .
O, Du, som paa Jorden
var stærkest og størst —
hvad Dit Du har kaldt,
til intet blev alt,
de vog Dig, de slog Dig,
Du knustes og faldt!

V
KONGEN

I

KONGEN

Ulykkesfugl — hvad vil du midt om Natten?
Hvad nyt — hvad ondt?

MARSKEN

Din Søn — vort Haab . . .

KONGEN

Prins Niels?

MARSKEN

Prins Niels, din Søn . . .

KONGEN

Syg — saaret?

MARSKEN

Herre, Herre!

KONGEN

Naar — hvor — hvordan?

MARSKEN

Et Udfald, nu ved Midnat,
fra søndre Port — en Besses onde Kugle . . .

KONGEN

Fra hvem kom Kuglen?

MARSKEN

Vilde Horder stormed.
Med Nød og Neppe, paa en Hest, blev Liget —

KONGEN

Han døde straks?

MARSKEN

Ja, ja.

KONGEN

Hvor ramt?

MARSKEN

I Munden . . .

KONGEN

— Hvor har de lagt ham?

MARSKEN

Herre, paa et Bord
i Salen sover nu —

PRÆSTEN

Et Trøstens Ord.

KONGEN

Hævn! Eenting: Hævn!

PRÆSTEN

Hævn hører Herren til.

KONGEN

Jeg vil se Døden meje.

PRÆSTEN

Kun Guds Redskab

er han, du hader — sendt af Ham, som ene —

KONGEN

Kom Satans Engle nu med Helveds Brande
at bringe Hjælp —

PRÆSTEN

Da var du Satans, dersom —

KONGEN

Hvor er du, Marsk?

PRÆSTEN

Hør Ham, som var og er!

KONGEN

Titusind Mand . . .

PRÆSTEN
Kun Een kan hjælpe nu.

KONGEN
Titusind Mand — lad Trommen gaa . . .

PRÆSTEN
Forrykte!
Han, der kan slaa dig, som man slaar et Barn,
Han, der er over dig, som Bjerget, Lynet —
trods ikke mer, trods ikke Ham!

KONGEN
Afvejen!

PRÆSTEN
Paa Knæ!

KONGEN
Min Hest!

PRÆSTEN
Paa Knæ!

KONGEN
Titusind Djævla!
Forgæves alt. Kast Præsten ud — bort alle!
Bort, bort — jeg ved det, Marsk: du har ej Trøst,
og Helved er i Pagt med ham derude,
og jeg maa tørstig, dødsenstørstig, tørste.

III

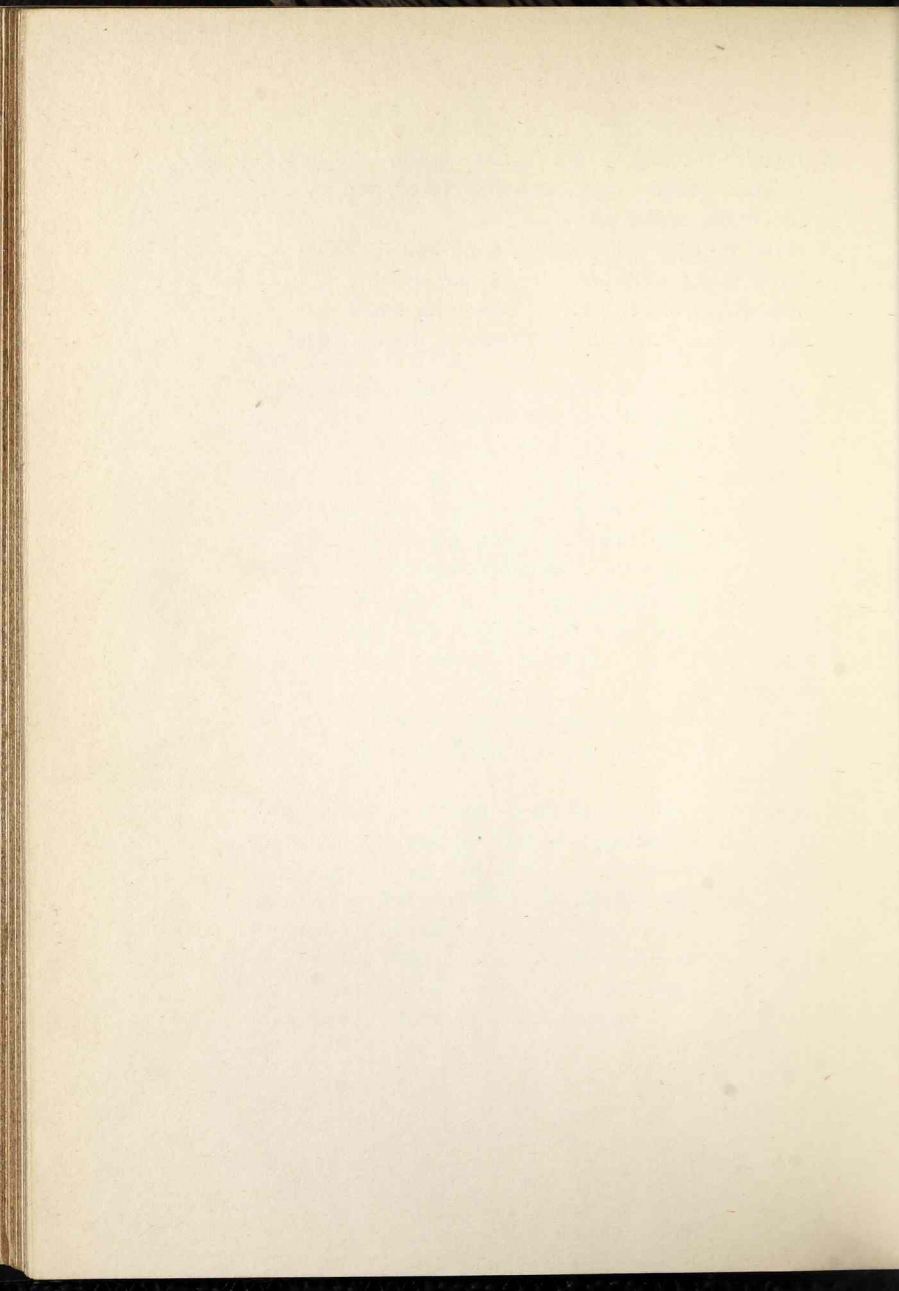
KONGEN

Een Ting var Frelse — een: at du sprang op —
nu, mens jeg sidder her — som fra en Søvn
og lo til mig og kyssed mig paa Munden.
Din knuste Mund ej knust, dit Blik, din Haand . . .
Men Hævn var dog en Lindring. — Liv og Død
udskænker Han, hvis — sikkert vise — Love
er ikke Granskning værd — hans Vilje ske!
Men vé hans Viljes Redskab! Glemst af mig
er du, naar glemst er *han*, der tog dig fra mig,
naar jeg har ikke mer, ved Nat og Gry,
een Bøn: *hans* Hoved . . . Niels — ja, „Niels“ —
du tier,
du har ej Svar — og stod jeg op og raabte
højt over Salen: „Niels“ — jeg fik ej Svar.

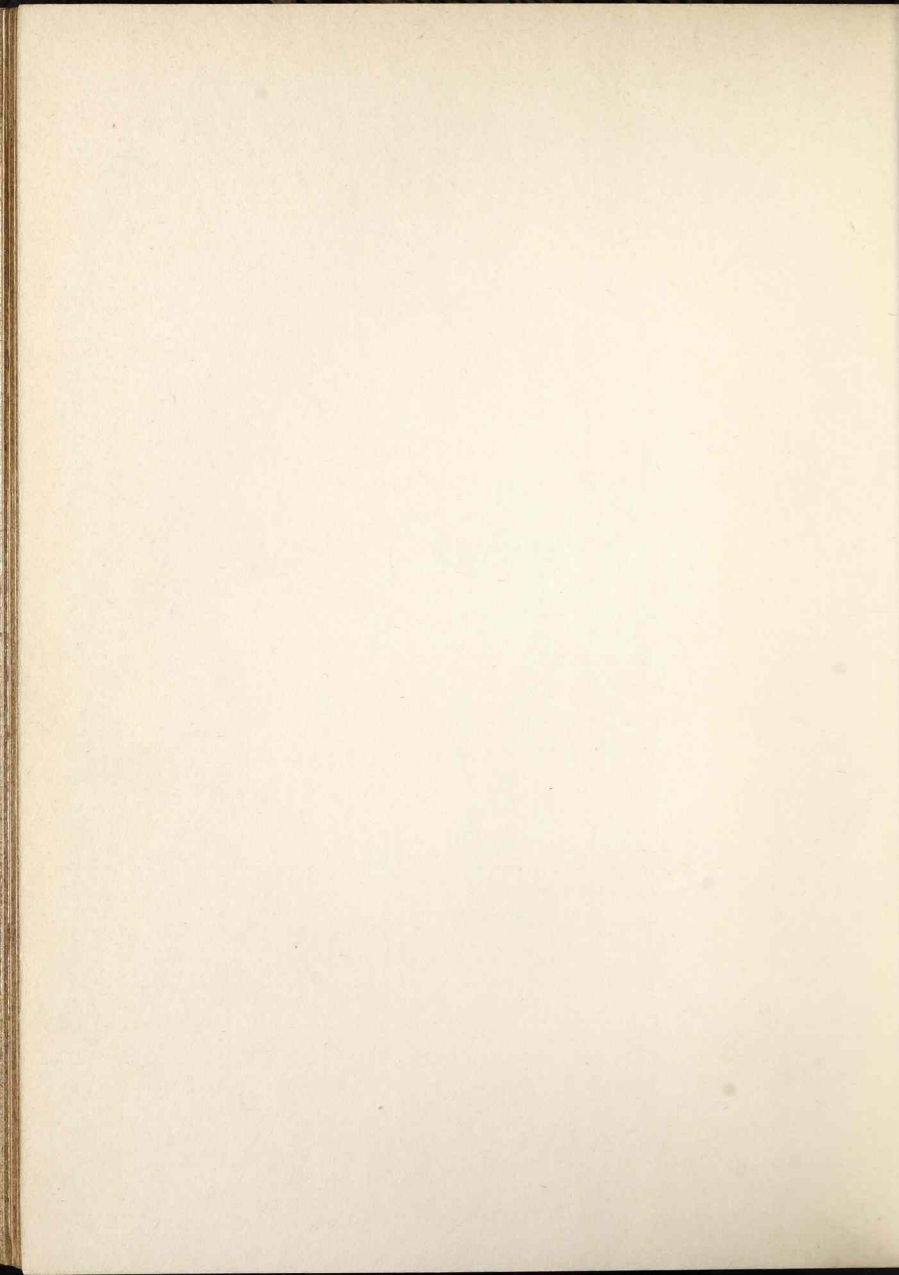
— — —

Sorg, Smerte — Sorg; hvad er det vel: at sørge,
at miste, martres? — Der skal komme Stunder
igen, igen — jeg ved det — hvor mit Sind
kun sanser Sol, en Fugl, der fløjter, Hunden,
der sorgløst strækker sig . . . Men Fuglen flyver,
og Glemsel slaar ej Rod, og Mørket vælder . . .
Far, Mor og Hun — hvor ofte har jeg mistet.
Men alting mister jeg i Nat paany.

I glider fra mig — Du og Du og Du,
i denne Stund — jer, som jeg elsked, ser jeg
forsvinde, synke nu . . .
Hvad er jeg — jeg, Mand, Konge, Søn og Fader —
hvad er jeg uden *det*: at jeg har elsket,
det, at jeg elsker jer? — Der er ej andet.
Der er kun jer, kun Stjernerne — Niels, Niels!

VI
VALFART

I

JEG rejste gennem Lande,
hvor Lærker steg mod Sky,
som før var danske Lande,
med Mark og Bondeby.

Jeg vandred over Torve,
hvor Skilderhuse stod,
hvis Sorte-Hvide-Sorte
var fordum rødt som Blod.

En gammel stille Kirke,
en falmet Kongestol —:
der hang det danske Vaaben
som en begravet Sol . . .

II

De Stæder, Fjorde, Sletter . . .
Her kom min Far som Dreng.
Og Gaderne var Danmark
og Engen Danmarks Eng.

Her stod min Farfars Vugge,
her har han traadt sit Spor,
til han fordrevet dræbtes
af Mænd, der tog hans Jord.

Jeg rejste gennem Lande,
hvor Lærker sang i Sky.
Og som en Fremmed kom jeg
til mine Fædres By.

III

Rundtom Marsken — milevidt.
Byen —: Linde og Kanaler . . .
Fremmed, fremmed, ikke mit,
er det Sprog, som Byen taler.

Her lød éngang Sprog ved Sprog,
Barnets Modersmaal var tvende . . .
Farfar — under Dannebrog
slap Dig By og Marsk af Hænde.

At Din Barndoms grønne Jord
var det gamle danske Rige —
intet Ord og intet Spor
véd af Dit og mit at sige.

Langt herfra Din Gravsten staar —
langt fra denne lave Slette
og den dunkle Kirkegaard
med Din Moders „Ruhestätte“ . . .

Drenge tyst ved Medestang.
Drenge højt i store Grene.
Saadan sprang Du her engang,
mellem Brødrene og ene.

Bølgen gaar og Græsset gror.
Hvor er nu de Brødre henne?
Da for Syd Du valgte Nord,
gav Du Slip paa Ven og Frænde.

Frænde ikke Frænde mer.
Alting slettet, bristet, svundet.
Hvad der end med Danmark sker —
Dig og Dine har Du bundet.

Her, hvor Slægtens gamle Hus
staar og kan mig ikke kende —
mere død — trods Sol og Sus —
véd jeg ingen By end denne.

Himlen høj, med Sommerskær.
Gamle Linde og Kanaler . . .
Ene — Farfar — er vi her,
hvor kun Sorg, kun Sorgen taler.

IV

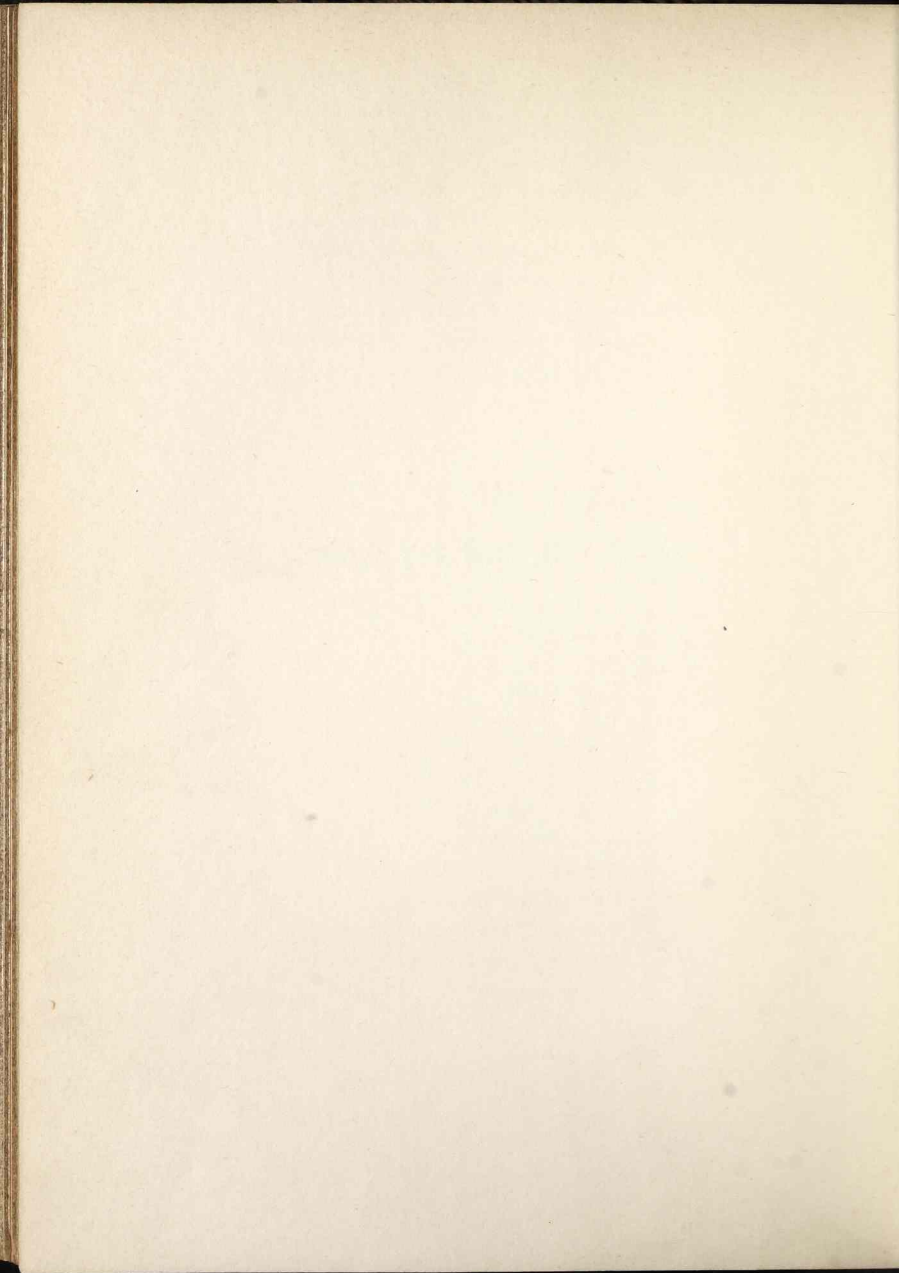
Nogle grønne og furede Banker,
nogle Kors over Mænd, der blev Støv.
Men med Taarer, vi ikke kan standse,
gaar vi frem under Elmenes Løv.
Der er Saar, som vi tror, vi kan glemme,
der er Grave, vi ikke vil se.
Men en Dag staar vi dog ved de Grave,
den har ventet os — Smertens Allé.

Der er intet saa sommerlig frodigt,
der er intet saa blæsende frit
som det græsgrønne Dybbøl ved Havet
i det Land, som er ikke mer mit.
Hvad er Skønhedens rygende Altre?
Hvilken Gud er Tilbedelse værd?
Jeg har fundet de hellige Høje,
de har ventet mig, ventet mig her.

Som en Søn af de segnede Tapre,
af det Folk, der blev søndret og delt,
som en Søn af det Folk er jeg kommet
for at favne det, favne det helt.
Det er Jorden og Himlen og Havet,
det er Slægternes Røst, som har kaldt,
her hvor Hjertet ulægeligt bløder,
det er Livet og Døden og alt.

VII

SANG TIL DET NY AAR

ATTER, atter.
Et Aar til Gave.
Atter, atter
de blaa, blaa Have.
Tidernes yngste,
hvide Datter . . .
Stride og elske —
atter, atter.

Vejene træde,
Byrder bære.
Drikke al Fjernheds
Duft af det Nære.
Æde af Brødet,
det fine, grove.
Under det store
Øje sove.

Hører I Bruset —
Mænd, Venner?
Sangen — hører I?
Hvad der end hænder,
hvad der end sker os —
Hav, Bølge
skal, til vi dør,
vor Færd følge!

Graaner Dage,
hvisker Leden,
Gaar vi og ser
kun Sand, kun Heden —
da skal i Hjertet
en Braadsø stige,
da skal vi høre
Maager skrige.

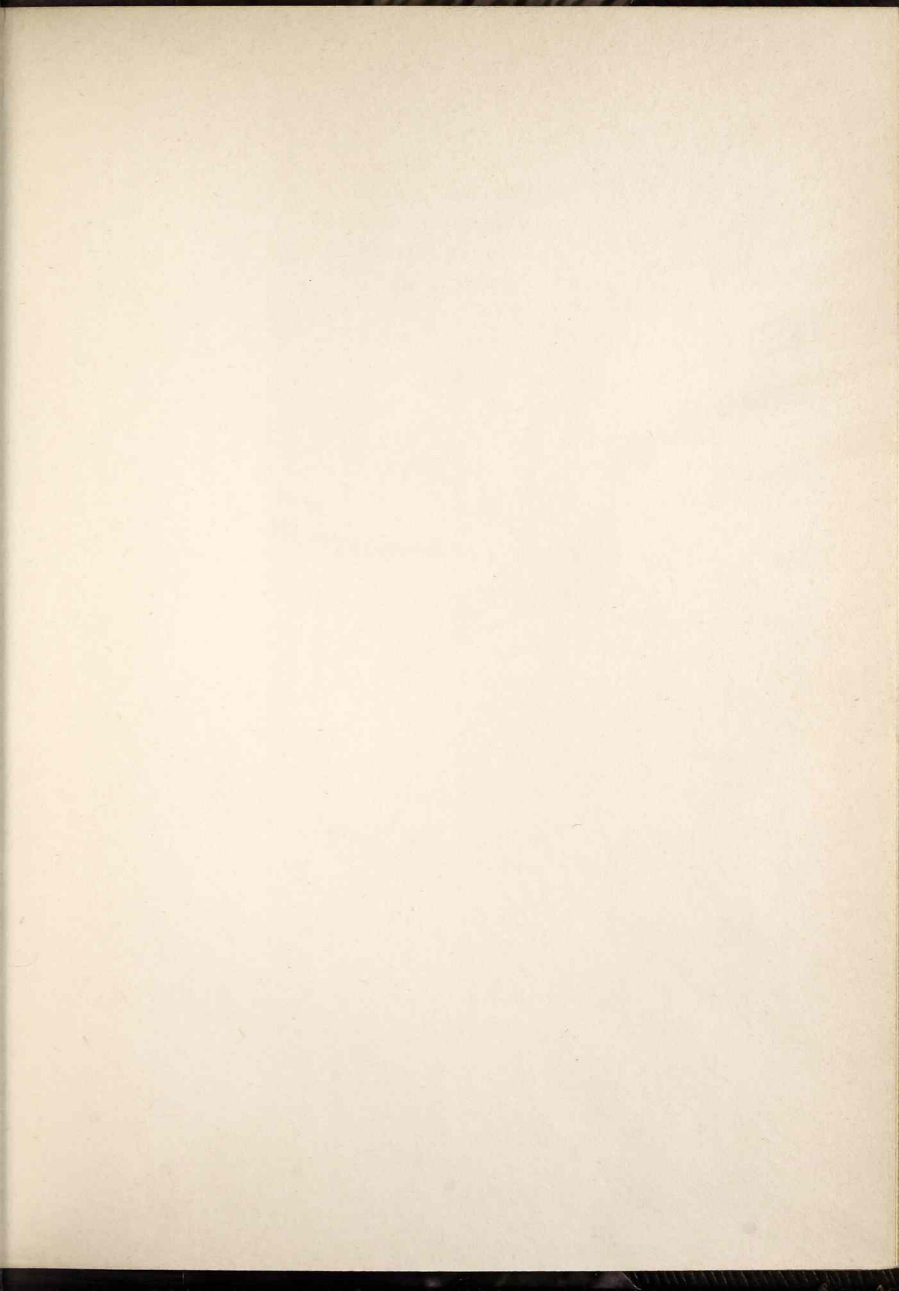
Blaaet, Blæsten
i Leg med Skummet,
Stormens, Strømmenes
Rus i Rummet.
Dybet, Havet —
at dykke, dykke,
favnende, isnet:
Lykke, Lykke!

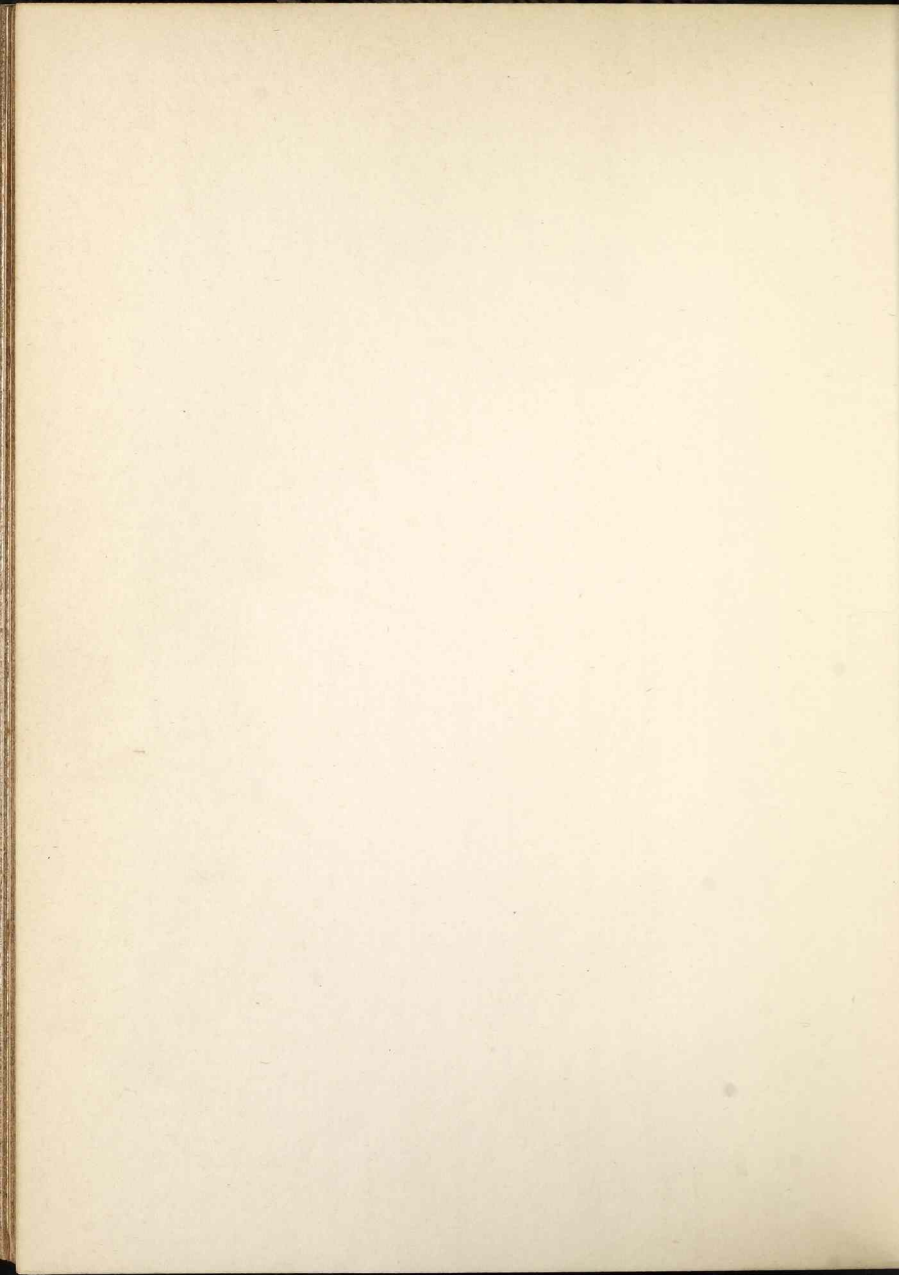
Karsk som Saltet,
med stormfuld Glæde,
skal gennem Trængslerne
fri Mand træde.
Hæmmes og vokse,
vokse, stige,
miste og vinde
hver Dag et Rige.

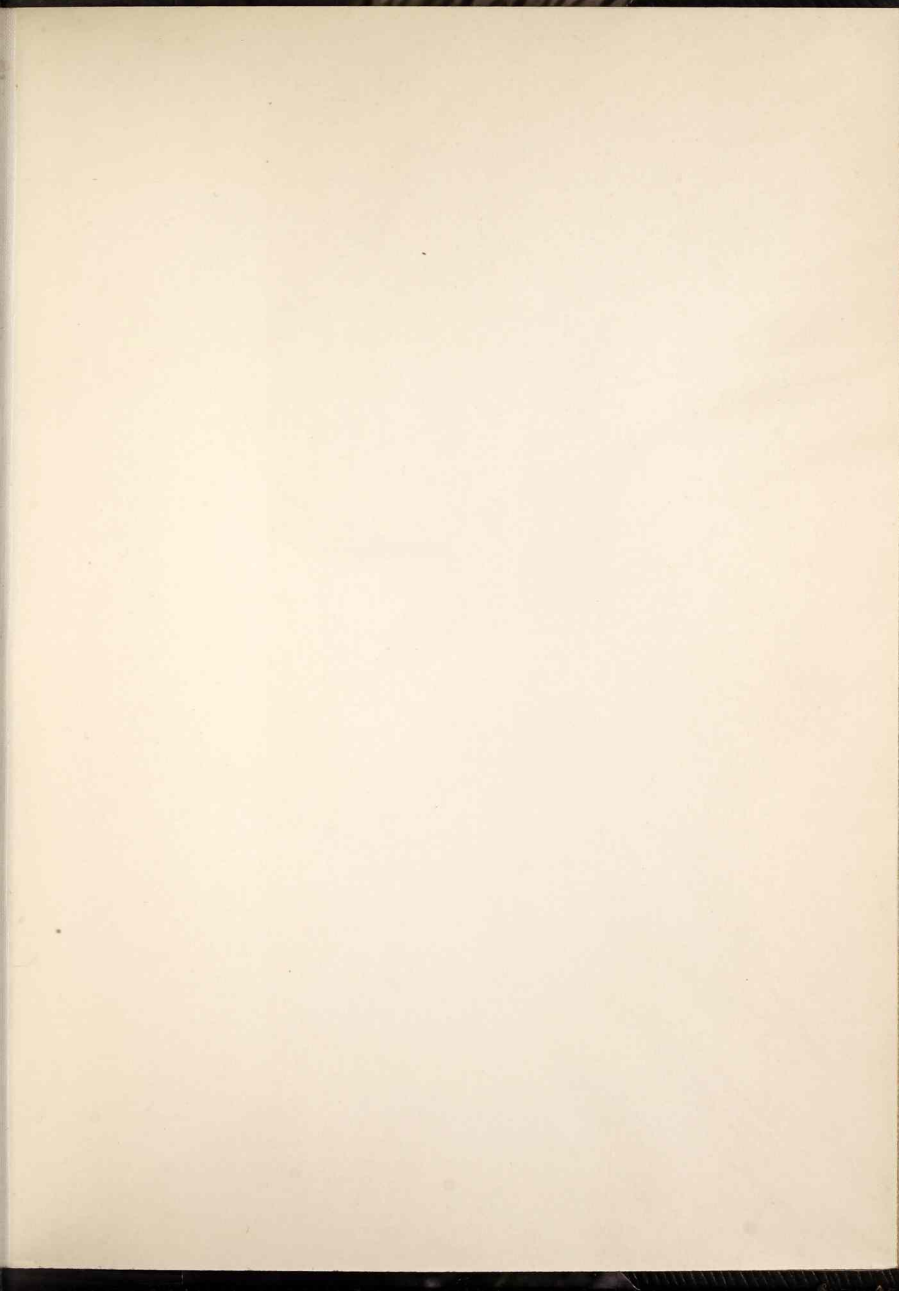
Kampen, Kampen.
Gør den os haarde.
Er det os ét:
at saares, saare.
— Øksen kysser
det Træ, den fælder.
Havhjertets Æmhed
i os vælder.

Dagene, Nætterne —
tunge, søde.
Alt det mest dyre
gaar os imøde.
Alt, der er Jordens,
dens Himles, Haves,
skal i vort Hjerte
med os begraves.

Hører I Bruset —
Mænd, Venner?
Sangen — hører I?
Hvad der end hænder,
hvad der end sker os,
skal over Bølge
Blæsten, Blaaet
vor Færd følge . . .

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

NORDISK FORLAG

